

CENTRUM PRO LIDSKÁ PRÁVA A DEMOKRACII

Bulletin lidských práv

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

v první řadě bych ráda poděkovala za přízeň a podporu vás všech. Jsme neziskové lidskoprávní centrum a většina práce, kterou děláme, má čistě dobrovolný charakter. Pokud je Vám naše práce blízká, zvažte prosím darování malého obnosu peněz na našem webu přes darovací tlačítko. Peníze jdou na administrativní poplatky spojené s vydáváním Bulletinu a fungujícím webem. Předem děkuji všem podporovatelům!

Úvodní článek se zaměřuje na výroční zprávu vydanou Bezpečnostní informační službou. Pokud nemáte čas na pročtení celé zprávy, shrnující článek od Anny Pěničkové postačí jako základ k lepší orientaci v tom, jakým interním i externím hrozbám Česká republika čelí.

V sekci Mezinárodní trestní spravedlnost vás čeká článek Adély Čapkové o často přehlížené situaci v Súdánu. Země čelí hladomoru, který vznikl v důsledku blokace přísunu potravin oběma stranami občanské války. Adéla rozebírá fakt, že Mezinárodní trestní soud zahájil vyšetřování, ačkoli není jeho jurisdikce na tomto území tak úplně jistá. Více se dozvíte v článku!

V evropské sekci Sára Aiblová představí rozsudek Evropského soudu pro lidská práva týkající se francouzské úpravy prostituce, která kriminalizuje nákup sexuálních služeb. Mimo rozebrání samotného případu M.A. a ostatní proti Francii, tu Sára také velmi obratně analyzuje různé feministické přístupy k prostituci.

Mezinárodní sekci tentokrát otevírá Radek Tesař, který shrnuje OSN zprávu o cílech udržitelného rozvoje. V článku se zaměřuje především na rovnost mužů a žen, klimatickou akci a oblast míru, a spravedlnost a silné instituce.

Bulletin uzavírá česká sekce, a to například článkem Denise Pauka o zprávě o extremismu v ČR, které pravidelně vydává Ministerstvo vnitra. Dočtete se třeba, že za první polovinu letoška bylo v důsledku extremismu registrováno celkem sto nenávislně motivovaných trestných činů.

Přeji pěkné čtení a ještě hezčí podzim!

Alžběta Dvořáková

Editorka Bulletinu lidských práv a vedoucí Centra

Obsah

Téma		3
<ul style="list-style-type: none"> Vliv Ruska a Číny stále trvá, větší hrozbou jsou však nové technologie, varuje ve výroční zprávě BIS 		3
1) Mezinárodní trestní spravedlnost		6
<ul style="list-style-type: none"> Dlouho očekávaný rozsudek Mezinárodního trestního soudu: Al Hassan částečně zproštěn viny Hladomor v Súdánu: má Mezinárodní trestní soud jurisdikci? Aktuality sekce Mezinárodní trestní spravedlnost 		6 9 11
2) Evropský systém ochrany lidských práv		14
<ul style="list-style-type: none"> Co přináší letošní zpráva Evropské komise o stavu právního státu? Kriminalizace nákupu sexuálních služeb očima ESLP Aktuality evropské sekce 		14 17 21
3) Mezinárodní politika, byznys a lidská práva		24
<ul style="list-style-type: none"> Zpráva o cílech udržitelného rozvoje: plní se pouze 17 procent stanovených cílů Aktuality sekce Mezinárodní politika, byznys a lidská práva 		24 27
4) Česká republika a lidská práva		30
<ul style="list-style-type: none"> Extremismus v ČR Trnitá cesta znásilněné dívky vstříc satisfakci Ústavní soud: Neúplný spis je zásahem do práva na soudní ochranu Aktuality české sekce 		30 33 36 38
Monitoring lidskoprávních publikací		41
Redakce Bulletinu		42

Evropský soud pro lidská práva, autor: Natália Hamadejová. Upraveno: oříznutí.

SERVIS PRO ZÁJEMCE O LIDSKÁ PRÁVA NA WEBU CENTRA

Pokud se zajímáte o lidská práva, na webu Centra najdete řadu zajímavých informací. V sekci Blog naleznete další zajímavé krátké články či rozhovory s významnými osobnostmi a v sekci Akce se dozvíte, jaké konference a odborné diskuze jsme uspořádali nebo právě chystáme.

Na webu máme rovněž například seznam letních škol, kterých se můžete zúčastnit, včetně potřebných termínů, dále manuál výzkumu lidských práv s řadou odkazů na užitečné zdroje a relevantní instituce, a další užitečné informace.

Více na www.centrumlidskaprava.cz

Vliv Ruska a Číny stále trvá, větší hrozbou jsou však nové technologie, varuje ve výroční zprávě BIS

Anna Pěničková

Ve své výroční zprávě za rok 2023 Bezpečnostní informační služba reflektuje nové i přetrvávající bezpečnostní hrozby. Setrvávající hrozbou zůstává Rusko a Čína, nově však BIS upozorňuje i na vývoj moderních technologií, a s tím spojené kybernetické útoky či dezinformace, které mohou destabilizovat společnost.

Bezpečnostní informační služba (BIS) [1] je nedílnou součástí bezpečnostního systému České republiky. Jakožto civilní kontrarozvědka má za úkol chránit stát před vnitřními hrozbami. Prostřednictvím sběru a analýzy informací o potenciálních rizicích přispívá k prevenci ohrožení a zajišťuje bezpečnostní zájmy státu. BIS úzce spolupracuje s dalšími složkami bezpečnostních sil a orgánů činných v trestním řízení. Blíže jsme k činnosti BIS psali v 1. čísle Bulletinu v roce 2021 (viz Bulletin leden-únor 2021, s. 43).

Trvalé napětí mezi Ruskem a Českem

Ruská snaha obnovit své špionážní aktivity v Česku i v dalších západních zemích, často pod diplomatickým krytím, přetrvává. Zpráva uvádí, že řízení ruských špionážních operací stále častěji probíhá přímo z Ruska nebo z neutrálních a spřátelených zemí, což zvyšuje riziko pro osoby cestující do Rus-

BIS varuje před ruskou hrozbou [1]

Ředitel Bezpečnostní informační služby Michal Koudelka [2]

ka. Ty se mohou stát terčem zájmu tamních zpravodajských služeb, které je mohou zkusit využít k aktivitám proti Česku.

Rusko podle BIS stále častěji využívá komunikační platformu Telegram k řízení svých zpravodajských aktivit, včetně přípravy kybernetických útoků zaměřených na země NATO a EU. Zvýšené riziko nadále představují „cestující důstojníci“ a spolupracovníci ruských tajných služeb, kteří mohou operovat na území České republiky.

Zpráva rovněž zmiňuje aktivity Viktora Medvěduka, který se snažil pomocí financování projektu Voice of Europe ovlivňovat veřejné mínění v evropských zemích ve prospěch ruských zájmů. Cílem těchto aktivit bylo ovlivnit volby do Evropského parlamentu v roce 2024. K šíření ruské propagandy v Česku přispívala i státem ovládaná média, jako je Sputnik.

BIS dále upozorňuje na zvýšenou kybernetickou aktivitu ruských aktérů, k níž došlo po částečném útlumu v roce 2022. Izolace Ruska a omezení jeho tradičních operačních možností vedla k tomu, že kybernetická špionáž se pro ruské zpravodajské služby stala důležitým nástrojem pro získávání informací. Na druhou stranu, přímé pokusy o průnik do českých systémů zůstaly v roce 2023 neúspěšné.

Kybernetická rizika v éře moderních technologií

BIS ve své výroční zprávě varuje před riziky spojenými s nezabezpečenými zařízeními, která mohou být zneužita k vytvoření botnetů [2]. Kyberšpionážní skupiny často ovládají zranitelná zařízení ve velkém měřítku. V roce 2023 nebyla v Česku platná legislativa na ochranu spotřebitelských produktů komunikujících přes internet, příprava takových opatření probíhá na úrovni EU.

Zpráva upozorňuje na rizika spojená se sběrem dat z chytrých zařízení, jako jsou chytré telefony, hodinky či elektromobily, a doporučuje obezřetnost při používání aplikací z rizikových zemí. Klíčové je důvěřovat primárně výrobcům ze států se stejnou politickou i právní doktrínou, což platí i pro cloudové služby a AI asistenty.

Rok 2023 přinesl podle BIS nárůst syntetických médií, jako jsou deepfakes [3], která považuje za

Čínské útoky jsou sofistikovanější než ty ruské [3]

obzvláště riziková kvůli snadnému šíření a obtížné detekovatelnosti. Zatím však v Česku nebyla zneužita ve vlivových kampaních.

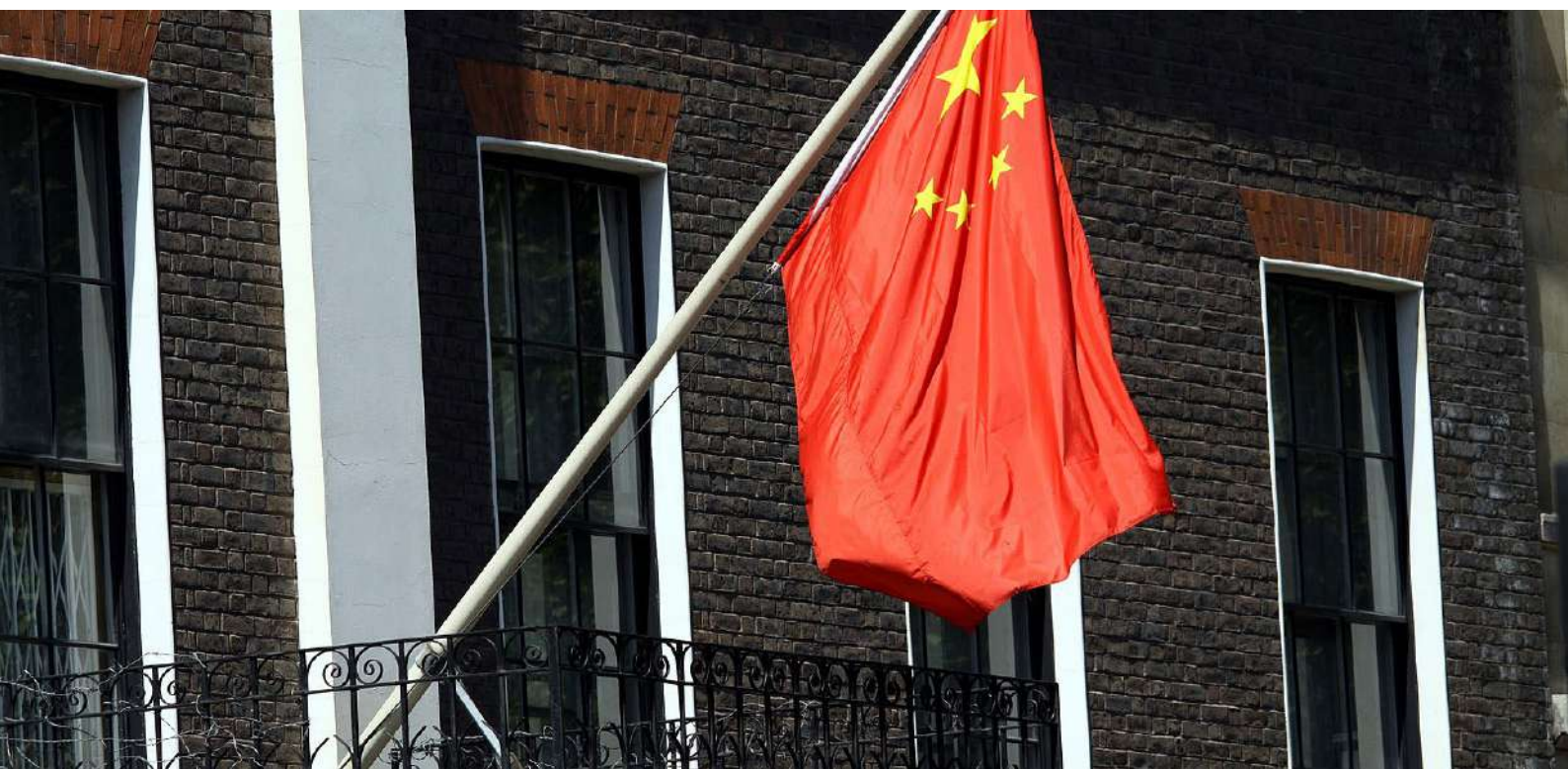
BIS také poukazuje na nedostatečnou připravenost státní správy na ekonomické změny a nedostatek odborníků, zejména v IT. „Bez systémové změny a lepšího finančního ohodnocení zůstane státní sektor pozadu za soukromým,“ uvádí zpráva, s důrazem na potřebu přilákat kvalifikované zaměstnance pro lepší reakci na globální výzvy.

Čína jako přetrvávající bezpečnostní riziko

Dle BIS je obrana proti čínskému vlivu daleko složitější. Na rozdíl od ruské vojenské hrozby, kterou veřejnost vnímá jasněji, je čínská hrozba často opomíjena. Čína představuje výzvu demokratickému světu svým politickým myšlením a ekonomickými zájmy, což vyžaduje pečlivé zhodnocení jejích zájmů.

V kontextu čínských dravých úvěrových a obchodních praktik je nutné vést dialog a spolupracovat. Čínské útoky se objevují v souvislosti s postpandemickými snahami o diverzifikaci dodavatelských řetězců, což ovlivňuje českou ekonomiku. Růst čínské hrozby je dále posilován přátelským vztahem s Ruskem.

Čínský zastupitelský úřad se v Česku zaměřuje na shromažďování informací o české politice, přičemž

hraje důležitou roli čínská komunita a akademická sféra. BIS také zaznamenala spolupráci mezi českými a čínskými médii, kde se čínské pořady šíří do menších českých televizních stanic a vytvářejí pozitivní obraz komunistického režimu.

Čína se aktivně snaží získat pokročilé technologie ze západu. V reakci na to se EU a NATO snaží bránit před poskytováním technologií v oblastech jako jsou polovodiče, umělá inteligence nebo biotechnologie. Kybernetické útoky, přisuzované čínským aktérům, bývají sofistikované a často se zaměřují na zneužití zranitelností v softwarových produktech.

Napětí mezi komunitami, dezinformace a další důležitá témata

V roce 2023 BIS nezjistila bezprostřední ohrožení islámským terorismem. Konflikt mezi Izraelem a hnutím Hamás přispěl k napětí a radikalizačním rizikům, přičemž většina arabských a muslimských komunit v Česku podporovala Palestince. Podporovatelů Hamásu bylo však jen několik jednotlivců. Propalestinské a protiizraelské aktivity v Česku vedly zejména levicově orientované subjekty a aktivisté, zatímco muslimové žijící v ČR se zaměřovali na pomoc blízkým v Gaze.

Dezinformační scéna v roce 2023 se soustředila především na válku na Ukrajině a související ekonomická a sociální témata. Sdílení dezinformací vzrostlo na platformách jako YouTube a TikTok. Ačkoliv většina aktivit české dezinformační scény zůstala autonomní a nekontrolovaná zahraničními aktéry, existovaly i platformy přímo napojené na Rusko, které šířily proruské narativy pomocí živých videí.

Poznámky

- [1] Činnost Bezpečnostní informační služby blíže definuje zákon č.15/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákon č.154/1994 Sb. O Bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších předpisů. Zároveň BIS pracuje v souladu s Ústavou ČR, Listinou základních práv a svobod, stejně tak jako s dalšími mezinárodními smlouvami.
- [2] Botnet je síť počítačů nebo jiných zařízení (např. chytrých telefonů), které byly infikovány škodlivým softwarem i jsou ovládány útočníkem bez vědomí jejich majitelů. Útočník převzme nad zařízením kontrolu tím, že ho infikuje malwarem. infikovaných počítačů a zařízení, které jsou ovládány útočníkem a používány k nelegálním činnostem, jako jsou útoky na webové stránky, šíření malware nebo krádeň osobních údajů.

Bezpečnost na internetu je dnes klíčová [3]

- [3] Syntetická média, běžněji označovaná jako média generovaná umělou inteligencí, jsou formou virtuálního obsahu, který využívá pokročilé technologie umělé inteligence. To vede k vysoké úrovni realismu a důvěryhodnosti, což umožňuje obsah těžko rozeznat od skutečných médií.

Zdroje

- Bezpečnostní informační služba. 2024. Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2023. Praha: Bezpečnostní informační služba (<https://www.bis.cz/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-bezpecnostni-informacni-sluzby-za-rok-2023-47dob95d.html>)
- Valášek, L. Nová zpráva BIS: Rusko našlo náhradu za vyhostěné špióny. 12.9.2024. (<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-nova-zprava-bis-rusko-naslo-nahradu-za-vyhostene-spiony-z-ambasady-259403>)

Fotografie

- [1] BIS varuje před ruskou hrozbou. Russland-Flagge-Moskau, autor: Schlurcker, 9. srpen 2010, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 4.0 DEED.
- [2] Ředitel Bezpečnostní informační služby Michal Koudelka. Plk. Ing. Michal Koudelka (2022) III, autor: Jindřich Nosek (NoJin), 5. září 2022, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.
- [3] Čínské útoky jsou sofistikovanější než ty ruské. Chinese flag on the building of Chinese Embassy in the Portland Palace in London, June 2013, autor: Chmee2, 5. červen 2013, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0 DEED.
- [4] Bezpečnost na internetu je dnes klíčová. Clickworker 3d-printed by Max Gruber, autor: Max Gruber, 6. červenec 2021, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 4.0 DEED.

1) Mezinárodní trestní spravedlnost

Vedoucí sekce: Nikola Burdová

Dlouho očekávaný rozsudek Mezinárodního trestního soudu: Al Hassan částečně zproštěn viny

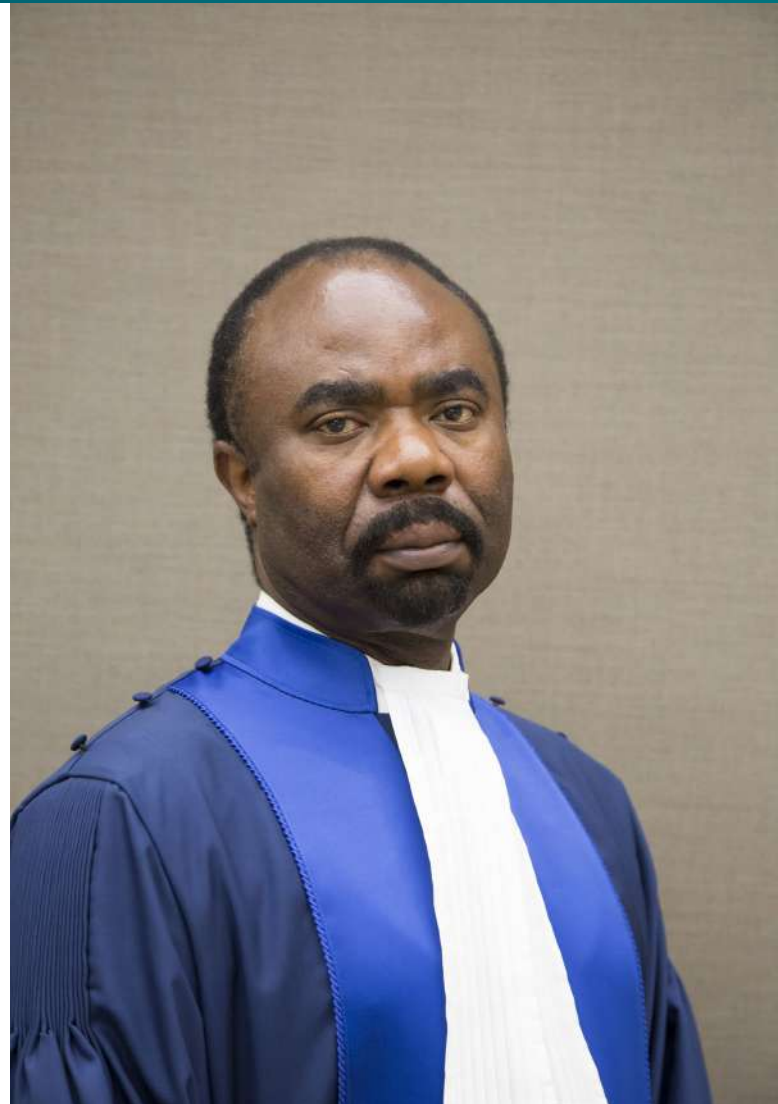
Adéla Hrdá

Mezinárodní trestní soud po několikaměsíčním odkladu konečně vynesl rozsudek proti Al Hassanovi. Přestože případ zahrnoval historicky první obvinění ze zločinu proti lidskosti ve formě perzekuce z důvodu pohlaví, Al Hassan byl v tomto bodě zproštěn viny.

Dne 26. června 2024 odsoudil 10. soudní senát Mezinárodního trestního soudu (MTS) většinou svých hlasů Al Hassana za mučení, kruté zacházení, pronásledování a další mezinárodní zločiny spáchané mezi dubnem 2012 a lednem 2013 v malijském Timbuktu (viz článek na Blogu Centra), které bylo v té době pod kontrolou dvou ozbrojených skupin Ansar Dine a Al-Káida v islámském Maghrebu (AQIM).

Proces byl velmi složitý a kontroverzní, což se promítlo i do rozsahu rozsudku, který má 822 stran a obsahuje také tři samostatná a částečně nesouhlasná stanoviska. Rozsudek měl být původně vynesena již v lednu tohoto roku, ale jeho zveřejnění bylo kvůli nemoci jednoho ze soudců odloženo (k tomu blíže viz Bulletin květen 2024, s. 10).

Al Hassan byl uznán vinným z osmi zločinů [1]

Soudce Mindua zveřejnil kontroverzní stanovisko [2]

Z celkových 14 obvinění z válečných zločinů a zločinů proti lidskosti byl Al Hassan uznán vinným v osmi bodech a v šesti byl zproštěn viny. V mnoha bodech se senát nemohl shodnout, což vedlo k tomu, že jednotlivá rozhodnutí byla přijímána většinovým hlasováním, nikoli jednomyslně. Shoda soudců panovala pouze při zproštění obvinění z válečného zločinu vedení útoku proti chráněným objektům pro nedostatek důkazů.

Kontroverzní stanovisko soudce Minduy

Jedním z nejkontroverznějších aspektů rozhodnutí 10. soudního senátu se stalo samostatné stanovis-

MTS vyšetřoval zločiny spáchané v Timbuktu [3]

ko soudce Minduy. Senát byl mimo jiné kritizován za nedostatek transparentnosti, protože toto stanovisko nebylo zveřejněno současně s rozsudkem, jak předpokládá procesní řád MTS. Uveřejněno bylo až o čtyři dny později, a to pouze ve francouzštině.

Ve svém stanovisku Mindua uznal, že některé ze zločinů byly opravdu spáchany, avšak dle jeho názoru není Al Hassan za jejich spáchaní trestně odpovědný. Trestní odpovědnost Mindua u jednotlivých zločinů vylučoval ze dvou důvodů: jednání v nouzi či právní omyl.

Právní omyl představoval okolnost vylučující trestní odpovědnost u obvinění z válečných zločinů a zločinů proti lidskosti spojených s bičováním. Podle Minduy nemohl Al Hassan vědět, že páchá závažné mezinárodní zločiny, protože následoval platné právo šaría a své jednání vnímal jako legitimní výkon spravedlnosti.

V otázce jednání v nouzi byl Mindua toho názoru, že se Al Hassan přidal k ozbrojené skupině Ansar Dine jen proto, aby se chránil před skupinou AQIM, která pro něj představovala trvalou hrozbu. Podle něj tak Al Hassan „neměl duši islámského teroristy“ – zločiny spáchal z donucení a pro svou ochranu.

Mnozí odborníci však zpochybňují přesvědčivost této argumentace. Domnívají se, že Minduovy argumenty ve svém důsledku znemožňují odsoudit kohokoli z Ansar Dine za zločiny, které tato skupina spáchala.

Pronásledování žen a nucená manželství

Případ Al Hassana byl od počátku velice sledovaný také proto, že šlo o první případ MTS, ve kterém bylo vzneseno obvinění ze zločinů proti lidskosti na základě genderově podmíněné perzekuce. Ženy a dívky byly kontinuálně sledovány, musely dodržovat přísná pravidla oblékání a na veřejnosti se mohly pohybovat pouze v doprovodu mužského příbuzného. Přestože se povinnost nosit předepsané oblečení týkala také opačného pohlaví, muži byli za porušení trestáni jen zřídka. Naopak ženy byly veřejně napomínány a zadržovány. Dále byly také nuceny do sňatků s členy Ansar Dine, často pod hrozbou násilí.

Přestože většina soudců potvrdila, že genderově motivované pronásledování pod vládou Ansar Dine skutečně probíhalo a Al Hassan se na páchání zločinů aktivně podílel, došlo v tomto bodě obžaloby ke zproštění viny kvůli absenci individuální trestní odpovědnosti.

Soudkyně Akane nadto ve svém samostatném stanovisku uvedla, že Al Hassan není vinen ze zprostředkování vynucených manželství. Použití prostředníků, jako byl Al Hassan, k zajištění těchto sňatků z nich podle ní činilo manželství „vyjednaná“, nikoli vynucená. Rozhodnutí soudkyně však opomíjí fakt, že některé z obětí takto vyjednaných manželství byly dívky ve věku 12–13 let, což samo o sobě naplňuje definici manželství vynuceného dle Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva.

V kombinaci se zjištěním soudce Minduy, že Al Hassan nenesou trestní odpovědnost, vedla tato stanoviska soudců ke zproštění viny za sexuální otroctví,

Perzekuce žen byla vážným problémem [4]

znásilnění a jiné nelidské činy ve formě vynucených manželství. Závěrečné rozhodnutí zklamalo mnohé, především zástupce obětí, kteří věří, že „MTS opustil ženy“.

Zdroje

- Alexander, A. (2024, červenec). Judge Mindua's Separate Opinion in Al Hassan: International Humanitarian Law and the Right to Political, Legal and Cultural Self-Determination. *OpinioJuris*. Získáno z <https://opiniojuris.org/2024/07/24/judge-minduas-separate-opinion-in-al-hassan-international-humanitarian-law-and-the-right-to-political-legal-and-cultural-self-determination/>.
- Gaynor, L. (2024, červenec). Is the ICC Al Hassan Judgment a Mess or the Future? *Justiceinfo*. Získáno z <https://www.justiceinfo.net/en/133973-icc-al-hassan-judgement-mess-or-future.html>.
- Grey, R. & Oosterveld, V. (2024, srpen). Al Hassan: The International Criminal Court's First Judgment on Gender Persecution (Part 1). *OpinioJuris*. Získáno z <https://opiniojuris.org/2024/08/02/al-hassan-the-international-criminal-courts-first-judgment-on-gender-persecution-part-1/>.
- Grey, R. & Oosterveld, V. (2024, srpen). Al Hassan: The International Criminal Court's First Judgment on Gender Persecution (Part 2). *OpinioJuris*. Získáno z <https://opiniojuris.org/2024/08/02/al-hassan-the-international-criminal-courts-first-judgment-on-gender-persecution-part-2/>.
- Gureghian Hall, M. (červenec 2024). The Perennial Question of the Scope of 'Attack' in Conduct of Hostilities War Crimes: The Al Hassan Trial Chamber's Failure to Answer. *OpinioJuris*. Získáno z <https://opiniojuris.org/2024/07/19/the-perennial-question-of-the-scope-of-attack-in-conduct-of-hostilities-war-crimes-the-al-hassan-trial-chambers-failure-to-answer/>.
- Haidara, B. S. (2024, červen). ICC/Mali: Al Hassan Verdict Leaves Bitter Taste. *Justiceinfo*. Získáno z <https://www.justiceinfo.net/en/133680-icc-mali-al-hassan-verdict-leaves-bitter-taste.html>.
- Heller, K. J. (2024, červen). The Role of Gender Persecution in the Al Hassan Judgment. *OpinioJuris*. Získáno z <https://opiniojuris.org/2024/06/27/the-role-of-gender-persecution-in-the-al-hassan-judgment/>.
- Mezinárodní trestní soud (2024, červen). *Situation in Mali: Mr Al Hassan convicted of war crimes and crimes against humanity committed in Timbuktu* [tisková zpráva]. Získáno z <https://www.icc-cpi.int/news/situation-mali-mr-al-hassan-convicted-war-crimes-and-crimes-against-humanity-committed>.
- O'Brien, M., Maloney, K. M. & Oosterveld, V. (2024, červenec). Forced Marriage in the Al Hassan Trial Judgment. *OpinioJuris*. Získáno z <https://opiniojuris.org/2024/07/23/forced-marriage-in-the-al-hassan-trial-judgment/>.

Fotografie

- [1] Al Hassan byl uznán vinným z osmi zločinů. Judgment in the Al Hassan case, autor: ICC-CPI, 26. červen 2024, zdroj: ICC-CPI.
- [2] Soudce Mindua zveřejnil kontroverzní stanovisko. Judge Antoine Kesia-Mbe Mindua, autor: ICC-CPI, 2. červen 2016, zdroj: ICC-CPI.
- [3] MTS vyšetřoval zločiny spáchané v Timbuktu. Tombouctou, autor: Moussa NIAKATE, 27. srpen 2017, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.

Al Hassan není vinen ze zprostředkování vynucených manželství [5]

- [4] Perzekuce žen byla vážným problémem. Muslim Women, autor: Alfredo Borba, 28. květen 2014, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.
- [5] Al Hassan není vinen ze zprostředkování vynucených manželství. Placing a wedding ring, autor: Petar Milošević, 6. září 2014, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.

Hladomor v Súdánu: má Mezinárodní trestní soud jurisdikci?

Adéla Čapková

Obyvatele Súdánu v současné době sužuje hladomor, který je přímým důsledkem blokáce přísunu potravin oběma stranami súdánské občanské války. Podle expertů Organizace spojených národů se tak jedná o válečný zločin hladovění civilistů. Ačkoliv již Mezinárodní trestní soud (MTS) zahájil vyšetřování tohoto zločinu, jeho jurisdikce není v dané situaci samozřejmá. Súdán totiž není smluvní stranou Římského statutu, zakládající smlouvy MTS.

Hladomor ohrožuje životy milionů lidí

V současné době se Súdán potýká se závažnou humanitární krizí, v rámci které více než 25 milionů civilistů trpí hladem a nutně potřebuje humanitární pomoc. Podle odhadů přes 700 000 dětí mladších pěti let trpí akutní podvýživou. Jde tak o nejrozsáhlejší krizi této povahy na světě za posledních sedm let. Současná situace je navíc o to horší, protože je období sklizně, kdy je jídlo levnější a dostupnější než po zbytek roku.

Podle Výboru pro kontrolu hladomoru (Famine Review Committee, FRC) krize v Súdánu splňuje podmínky hladomoru. Oblastí hladomoru je podle stupnice integrované klasifikace potravinové bezpečnosti taková oblast, kde alespoň 20 % obyvatel trpí nedostatkem potravin, což vede k hladovění, akutní podvýživě či smrti.

Tato krize má pak potenciál zabít zhruba 1 000 lidí každý den, další odhady ale hovoří i o 10 000 obětí za den.

Hladomor jako zbraň

V dubnu 2023 vypukla v Chartúmu, hlavním městě Súdánu, občanská válka mezi súdánskou armádou (SAF) a polovojskými Jednotkami rychlé podpory (RSF). Konflikt se pak z hlavního města rychle rozšířil i do zbytku země. Od začátku občanské

V Súdánu je v současnosti největší hladomor od roku 2017 [1]

války bylo zabito přes 14 000 civilistů a více než 30 000 jich bylo zraněno.

Kvůli občanské válce pak byly odříznuty některé zásobovací trasy a velká část zemědělské půdy nemohla být využívána, a to přímo v období sklizně. Obě strany konfliktu byly obviněny, že zadržují humanitární pomoc a pomocné konvoje. Dle expertů z řad OSN RSF i SAF využívají hladomor jako zbraň.

Mezi súdánskými civilisty se ihned po vypuknutí války projevila velká solidarita – začali zakládat pohotovostní místnosti a poskytovali podporu všem, kteří byli konfliktem zasaženi. Později však aktivisté, humanitární pracovníci i místní dobrovolníci začali být za tuto pomoc zatýkáni a stíháni.

Jurisdikce Mezinárodního trestního soudu

Hladomor jakožto válečný zločin je zakotven v čl. 8 odst. 2 písm. b) bod xxv a v čl. 8 odst. 2 písm. e) bod xix Římského statutu. Římský statut tak přímo zakazuje úmyslně využívat hladovění civilistů jako způsob vedení boje – civilistům nesmí být odepíráno jídlo, voda a další nezbytné prostředky k přežití. K rozlišení, zda je hladomor přímo zbraní či pouze důsledkem konfliktu, je důležitý úmysl. Zkoumá se proto, zda válčící strana sleduje svým jednáním určitý výsledek nebo zda jedná s vědomím, že takový výsledek téměř jistě nastane.

Podle odhadů by mohlo umírat na důsledky hladomoru až 10 tisíc lidí denně [2]

Již na začátku tohoto roku spustil hlavní prokurátor MTS vyšetřování válečných zločinů jak proti SAF, tak proti RSF. Jurisdikci MTS však komplikuje fakt, že Súdán není stranou Římského statutu. V roce 2005 kvůli tehdejší situaci Rada bezpečnosti OSN postoupila na základě čl. 13 písm. b) Římského statutu situaci v Dárfúru MTS, čímž založila jeho jurisdikci. Je však sporné, zda má MTS jurisdikci i nad nynější občanskou válku. Nebylo totiž vymezeno časové období, po které se má MTS zločiny v Súdánu zabývat. Rada bezpečnosti se k současné jurisdikci MTS zatím nijak nevyjádřila.

Jurisdikci MTS pak komplikuje zejména to, že Rada bezpečnosti vydala rezoluci ještě předtím, než byl zločin hladovění civilistů zařazen do Římského statutu. Hladomor jakožto válečný zločin byl totiž do statutu vložen dodatkem až v roce 2019.[1] Podle Římského statutu se ale dodatky upravující znění článků 5, 6, 7, 8 Římského statutu (tedy článku upravující skutkové podstaty zločinů) řídí jiným jurisdikčním režimem, než zločiny kodifikované v původním znění statutu.

Dodatky, které Římský statut takto rozšiřují, musí státy ratifikovat, aby tyto zločiny mohly být v rámci jejich jurisdikce stíhány. Pokud smluvní strana takový dodatek neratifikuje, nelze pachatele pro tento zločin stíhat, pakliže byl spáchán na území této smluvní strany nebo jejími občany. Je tak nejasné, zda má MTS jurisdikci nad zločinem hladovění civilistů v rámci vnitrostátního ozbrojeného konfliktu, pakliže Rada bezpečnosti situaci MTS předložila ještě před zařazením zločinu do Římského statutu.

Situaci ale samozřejmě komplikuje i prostý fakt, že jurisdikce MTS byla založena pouze pro oblast Dárfúru, kvůli čemuž MTS nemá jurisdikci nad dalšími oblastmi v Súdánu. Hladomor se ale samozřejmě na oblast Dárfúru nelimituje.

Pokud by se však chtěl prokurátor MTS některým výše uvedeným problémem vyhnout, nabízí se alternativní řešení. Popsané zločiny by nemusel stíhat jako válečný zločin hladovění, ale jako zločin proti lidskosti v podobě vyhlazování, případně jako genocidu. Přímo zločin hladomoru by pak mohl být souzen před súdánskými soudy.

Poznámka

[1] Hladovění civilistů jakožto válečný zločin v Římském statutu figuroval už v jeho původním znění, avšak pouze v rámci mezinárodního ozbrojeného konfliktu. Dodatek z roku 2019 jurisdikci MTS rozšířil i na hladovění civilistů v rámci vnitrostátního ozbrojeného konfliktu, což je právě případ Súdánu.

Zdroje

- Farmer, B. (2024, duben). Famine officially declared in Sudan. *Telegraph.co.uk*. Získáno z: <https://www.telegraph.co.uk/global-health/terror-and-security/famine-officially-declared-in-sudan/>
- United Nations – Human Rights Office of the High Commissioner. (2024, červen). *Using starvation as a weapon of war in Sudan must stop: UN experts*. [tisková zpráva] Získáno z: <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/06/using-starvation-weapon-war-sudan-must-stop-un-experts>
- Sudan's warring factions using starvation as a weapon, experts say. (2024, červen 26). *theguardian.com*. Získáno z: <https://www.theguardian.com/world/article/2024/jun/26/sudan-war-starvation-famine-human-rights-experts-un>
- Dannenbaum, T. (2024, květen). Does the ICC Have Jurisdiction Over the Starvation War Crime in Sudan? *Justsecurity.org*. Získáno z: <https://www.justsecurity.org/93581/does-the-icc-have-jurisdiction-over-the-starvation-war-crime-in-sudan/#:~:text=Sudan%20is%20not%20an%20ICC%20State%20Party%2C%20but,territory%20or%20were%20perpetrated%20by%20State%20Party%20nationals>

Fotografie

- [1] V Súdánu je v současnosti největší hladomor od roku 2017. Mothers wait for their children to complete nutrition assessments at Juba Paediatric Hospital, autor: DFID - UK Department for International Development, 11. duben 2017, zdroj: Flickr, CC BY 2.0 DEED.
- [2] Podle odhadů by mohlo umírat na důsledky hladomoru až 10 tisíc lidí denně. A mother with her children who are being treated for malnutrition at Juba Paediatric Hospital, autor: DFID - UK Department for International Development, 11. duben 2017, zdroj: Flickr, CC BY 2.0 DEED.

Aktuality sekce Mezinárodní trestní spravedlnost

Klára Popelková

Guinejský masakr byl zločinem proti lidskosti, potvrdil soud

Proces týkající se guinejského masakru z 28. září 2009, o kterém jsme informovali v předchozím čísle Bulletinu, skončil 31. července 2024 odsuzujícím rozsudkem. Obvinění proti bývalému guinejskému prezidentovi Camarovi a dalším šesti vysoce postaveným důstojníkům byla překlasifikována na zločiny proti lidskosti a dotčení byli odsouzeni k trestům odnětí svobody v rozmezí od 10 let až po doživotí.

Téměř dva roky trvající proces se však neobešel bez problémů – několikrát došlo k jeho odložení, někteří obvinění unikli z vězení a otázka adekvátního odškodnění a lékařské péče pro přeživší stále zůstává nevyřešena. Podařilo se jej však dokončit i přes hrozící protesty a probíhající stávkou právníků, z nichž někteří chyběli i při vyhlášení rozsudku. Dvoutýdenní stávka se konala na protest proti svévolnému zatýkání, kterým v současnosti čelí aktivisté v zemi.

Rozhodnutí guinejského soudu prvního stupně v Dixinnu (Tribunal de Première Instance de Dixinn) přivítaly nevládní organizace zastupující občanské strany, neboť představuje významný milník pro spravedlnost za závažná porušování lidských práv v zemi. Tento moment je tak klíčový nejen pro oběti tohoto masakru, ale i pro všechny obyvatele Guineje. Verdikt je považován za významný precedens, který ukazuje, že žádný pachatel, bez ohledu na své postavení, nestojí nad zákonem.

Tento rozsudek je také důležitým momentem pro všechny státy, které jsou smluvními stranami Mezinárodního trestního soudu (MTS). Tím, že Guinea splnila své závazky podle Římského statutu, ukázala, jak může účinná spolupráce mezi státem a MTS vyplnit mezery v beztrestnosti a snížit potřebu zásahu žalobce MTS.

Česko zaslalo MTS stanovisko k vydání zatykačů [1]

Stanoviska států k žádosti o zatykače na představitele Izraele

Krok žalobce MTS požádat o zatykače na lídry Hamásu i Izraele za válečné zločiny a zločiny proti lidskosti vyvolal bouřlivé reakce (viz Bulletin červenec-srpen 2024, s. 6). Mezi státy, které se k tomuto kroku vyjádřily, patří také Česká republika, která využila možnosti podat své stanovisko přímo u MTS, a to prostřednictvím institutu amicus curiae.

Tento institut umožňuje nezúčastněným stranám předložit soudu informace nebo odborné stanovisko. Na stranu Izraele se prostřednictvím amicus curiae přitom Česká republika postavila již v roce 2020 (viz článek na blogu Centra z března 2020). Stanovisko k žádosti o zatykače nesmělo být delší než 10 stran a muselo být posláno soudu nejpozději 6. srpna. Právě po uplynutí data k podání byla stanoviska také zveřejněna.

Vedle České republiky stanovisko podaly další státy jako například Chile, Mexiko, Kolumbie nebo USA. Kromě států využilo institut amicus curiae

také několik lidskoprávních, židovských i palestinských organizací a jednotlivců. Stanoviska se zabývají otázkami týkajícími se výkonu jurisdikce MTS ve vztahu k žádosti žalobce o vydání zatykačů v rámci vyšetřování situace v Palestině.

Zatímco někteří tvrdí, že MTS má pravomoc nad situací v Palestině na základě Římského statutu, jiní, včetně České republiky, upozorňují na omezení vyplývající z Oselských dohod.[1] Ty dle některých výslovně vylučují možnost, aby Palestina vykonávala jurisdikci nad Izraelci. I s touto otázkou se bude muset vypořádat přípravný senát MTS, který je způsobilý zatykače vydat. Kdy a jak přípravný senát rozhodne, však zatím není jasné.

Argentinské soudy otevřely případy genocidy Ujgurů a Rohingů

Argentinský kasační soud v Buenos Aires (Cámara Federal de Casación Penal) v červenci rozhodl o znovuotevření vyšetřování genocidy a zločinů

Přes milion Rohingů žije v uprchlických táborech [2]

proti lidskosti spáchaných na Ujgurech v Číně. Případ, který byl původně odložen odvolacím soudem v Buenos Aires, nyní směřuje zpět k soudu prvního stupně, který zahájí nové vyšetřování. Toto rozhodnutí představuje důležitý krok směrem k spravedlnosti pro Ujgury, kteří čelí systematickému čínskému útlaku (viz článek na blogu Centra z července 2021).

Soudnímu rozhodnutí předcházelo trestní oznámení, které bylo podáno organizacemi hájícími práva Ujgurů. Ty využily ustanovení o univerzální jurisdikci, které umožňuje projednávat mezinárodní zločiny u vnitrostátních soudů bez ohledu na místo jejich spáchání (viz Bulletin červen 2024, s. 7). Vedle obnovení vyšetřování soud také rozhodl o tom, že obětem bude přiznán status civilní strany, což jim umožní aktivně se podílet na procesu.

K tomuto rozhodnutí dochází v souvislosti s dalším významným krokem argentinské justice, když prokurátor Guillermo Marijuán v červnu požádal federální soud (Cámara Federal) o vydání zatykačů na 25 členů vlády a armády Myanmaru, včet-

ně hlavy státu Min Aung Hlaing a bývalé státní poradkyně Aung San Suu Kyi. Obvinění se týkají genocidy a zločinů proti lidskosti spáchaných na Rohingách mezi lety 2012 a 2018. O menšině Rohingů a na nich spáchaných zločinech si můžete přečíst více v článku na blogu Centra z května 2018 nebo v tomto článku.

Ačkoliv k finálním verdiktům soudů čeká obě menšiny ještě dlouhá cesta, jak pro Ujgury, tak pro Rohingy, znamenají tyto kroky naději na uznání a potrestání zločinů, které na nich byly v minulosti páchany. Zároveň ukazují, jak mohou menší státy hrát významnou roli v prosazování mezinárodní spravedlnosti. Mezinárodní zločiny, ať už jsou spáchané kdekoli, nesmí zůstat nepotrestány.

Zdroje

- Bezděková, I. (srpen 2024). České námitky k návrhu zatykače na Netanjahu už jsou veřejné. „Soudci to nebudou mít lehké,“ komentuje právník. *Deník N*. Získáno z: <https://denikn.cz/1492128/ceske-namitky-k-navrhu-zatykace-na-netanjahua-uz-jsou-ve-rejne-soudci-to-nebudou-mit-lehke-komentuje-pravnik/>
- Buchwald, T. (srpen 2024). Expert Explainer: The US for the first time submits a formal brief to the International Criminal Court on the ‘Situation in Palestine’. *Just Security*. Získáno z: <https://www.justsecurity.org/98812/icc-amicus-brief-israel-palestine/>
- Buzo, E., Brown, C., Gibson, K., Conradsen, P. (červenec 2024). Argentinian Arrest Warrants for Crimes against the Rohingya: The Power of Small States. *Opinio Juris*. Získáno z: <https://opiniojuris.org/2024/07/16/argentinian-arrest-warrants-for-crimes-against-the-rohingya-the-power-of-small-states/>
- Egbejule, E. (červenec 2024). Guinea court finds former dictator guilty in stadium massacre trial. *The Guardian*. Získáno z: <https://www.theguardian.com/world/article/2024/jul/31/guinea-court-awaits-verdict-on-massacre-trial>
- International Criminal Court (červenec 2024). *Decision on requests for leave to file observations pursuant to rule 103 of the Rules of Procedure and Evidence*. Získáno z: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CourtRecords/0902ebd1809006d1.pdf>
- International Criminal Court (srpen 2024). *Written observations by the Czech Republic pursuant to rule 103*. Získáno z: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CourtRecords/0902ebd1809236db.pdf>
- International Federation for Human Rights (srpen 2024). *Guinea: the verdict of victory for the victims of the 28 September 2009 massacre* [tisková zpráva]. Získáno z: <https://www.fidh.org/en/region/Africa/guinea-conakry/guinea-the-verdict-of-victory-for-the-victims-of-the-28-september#:~:text=In%20the%20case%20of%20Moussa,and%20those%20who%20demand%20justice.>
- Office of the Prosecutor (srpen 2024). *Statement by the Office of the Prosecutor (OTP) of the International Criminal Court (ICC), on the occasion of the judgement in the trial for the events that took place in Guinea on 28 September 2009* [tisková zpráva]. Získáno z: <https://www.icc-cpi.int/news/statement-office-prosecutor-otp-international-criminal-court-icc-occasion-judgement-trial>
- Raynal, M. (srpen 2024). Guinea: Dadis Camara convicted, trial closes leaving questions. *Justice Info*. Získáno z: <https://www.justiceinfo.net/en/134898-guinea-dadis-camara-convicted-trial-closes-leaving-questions.html>

Dočkají se Ujgurové konečně spravedlnosti [3]

Uyghur Human Rights Project (červenec 2024). *Landmark Decision as Argentina Court of Cassation Reverses Judge's Decision Not to Open Uyghur Case for Crimes Against Humanity and Genocide*. Získáno z: <https://uhrp.org/statement/landmark-decision-as-argentina-court-of-cassation-reverses-judges-decision-not-to-open-uyghur-case-for-crimes-against-humanity-and-genocide/>

Fotografie

- [1] Česko zaslalo MTS stanovisko k vydání zatykačů. Loretánské náměstí Černínský palác 2, autor: VitVit, 13. prosinec 2022, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.
- [2] Přes milion Rohingů žije v uprchlických táborech. Noor, 30, lost one of her daughters when they fled their village in Myanmar, autor: DFID - UK Department for International Development, 31. říjen 2017, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 2.0 DEED.
- [3] Dočkají se Ujgurové konečně spravedlnosti? Stand for Uyghurs Australia - Melbourne rally (51949266576), autor: Matt Hrkac, 20. březen 2022, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 2.0 DEED.

2) Evropský systém ochrany lidských práv

Vedoucí sekce: Tomáš Opat a Natálie Dřínovská

Co přináší letošní zpráva Evropské komise o stavu právního státu?

Johana Marešová

Evropská komise již tradičně zveřejnila zprávu o stavu právního státu v Evropské unii. Došlo ke zlepšení či zhoršení situace? V České republice přetrvávají problémy s korupcí a odměňováním v rámci justice, co jí tedy zpráva doporučuje na příští rok?

Evropská komise již pátým rokem vydává zprávu, hodnotí stav a která sleduje vývoj právního státu ve všech zemích EU. Celkově se ukazuje, že EU je připravena mnohem lépe než před pěti lety odhalovat a řešit vznikající problémy a předcházet jim. K tomu přispěl například obecný režim podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie za účelem ochrany řádného finančního řízení rozpočtu EU a finančních zájmů EU před porušením zásad právního státu, který je platný od roku 2021. Dalším nástrojem, který přispěl k lepšímu stavu právního státu, je horizontální základní podmínka podle nařízení o společných ustanoveních (tzv. „horizontální základní podmínka Listiny“). Ta zajišťuje, že členské státy jsou povinny zavést účinné mechanismy, které zajistí dodržování Listiny základních práv ve všech fázích provádění programů EU. Komise pečlivě sleduje situaci ve všech členských státech a v případě potřeby přijímá opatření, kterými by chtěla zajistit odolnější evropské demokracie, vzájemnou důvěru v EU, dobré fungování jednotného trhu a podnikatelské prostředí, které podporuje konkurenceschopnost a udržitelný růst.

Součástí zprávy jsou každoročně doporučení, která by státy měly reflektovat, aby zlepšily stav právního státu. Loňská doporučení byla z 68 % úplně či částečně splněna. To však neznamená, že situace se plošně zlepšuje - v některých státech je tomu totiž právě naopak. Špatně si vedlo především Maďarsko, které za poslední rok ve vztahu k doporučením nepokročilo v žádné z oblastí. Dobře na tom nebylo ani Slovensko, které mimo

Evropská komise ve své zprávě zmiňuje mimo jiné i kauzu Čapí hnízdo [1]

jediné kategorie, v níž prokázalo alespoň určitý pokrok, udržuje ve zbylých oblastech stále stejný stav. Naopak dobře si vedlo například Irsko, Recko či Lucembursko.

Hlavními problémy, na které se letošní zpráva zaměřuje, jsou justiční reformy; protikorupční rámec; pluralismus a svoboda médií; a systém institucionálních brzd a protiváh.

Letošní zpráva navíc poprvé obsahuje čtyři kapitoly o vývoji v Albánii, Černé Hoře, Severní Makedonii a Srbsku. Důvodem, proč zpráva o právním státě zahrnuje tyto země, které zatím došly nejdále v procesu přistoupení k EU, je snaha o podpořit jejich

reformní úsilí, pomoci tamním orgánům dosáhnout dalšího pokroku v přístupovém procesu a pomoci jim připravit se na další úsilí k posílení právního státu. Právní stát je nedílnou součástí samotné identity EU a předpokladem pro dodržování ostatních hodnot - zpráva proto obsahuje i pohled občanů. Podle posledního průzkumu Eurobarometru více než 7 z 10 občanů EU souhlasí s tím, že unie hraje důležitou roli v podpoře právního státu v jejich zemi. Téměř 9 z 10 občanů EU si myslí, že je důležité, aby všechny země EU dodržovaly její základní hodnoty. Kromě toho se v mnoha zemích výrazně zlepšil pocit informovanosti o základních hodnotách EU: celkově dle nejnovější zprávy 51 % občanů o nich a o právním státu cítí být informováno dobře, zatímco v roce 2019 to bylo 43 %.

Jak to funguje?

Všechny členské státy byly vyzvány, aby na základě společně projednaného aktualizovaného dotazníku poskytly informace o významných změnách, které se udály především od přijetí zprávy o právním státě v roce 2023. Vstupní informace jsou rozděleny do čtyř pilířů, jimiž se zpráva zabývá: justiční systém, protikorupční rámec, pluralita médií a další institucionální otázky týkající se brzd a protiváh. Tyto informace byly poskytnuty každým státem dle dohodnutého vzoru.

Jak je na tom Česká republika?

Dle zprávy došlo v roce 2023 v České republice ve všech oblastech k významnému či alespoň určitému posunu k lepšímu.

Co se týče justičních reforem v České republice, zásadní reforma přinesla nové záruky pro odvolání nejvyššího státního zástupce a dalších vedoucích státních zástupců, čímž se naplnila doporučení z roku 2023. Výběrová řízení na soudce sice funguje dobře, stále ale vyžadují další praktické úpravy. Zpráva též zmínila, že dochází k digitalizaci díky plánovanému přechodu z klasických soudních spisů na elektronické. Evropská komise opět zdůraznila, že platy soudců zůstávají problematické. To se týká též asistentů soudců a státních zástupců.

Kromě justiční reformy Česká republika podnikla kroky k revizi legislativy o střetu zájmů a posílení etických pravidel, přičemž ale korupce na vysokých pozicích a zahraniční úplatky zůstávají nedořešenými výzvami. V indexu vnímání korupce za rok 2023 organizace Transparency International dosáhlo Česko 57 ze 100 možných bodů a umístilo se tak v rámci Evropské unie na 16. a celosvětově na 41. místě. [1] Evropská komise v souvislosti s korupcí explicitně zmiňuje kauzu bývalého premiéra An-

Sídlo Evropské komise v Bruselu [2]

dreje Babiše, který byl obžalován ve věci spojené s dotačním podvodem. Případ vedl k opakovanému soudnímu řízení, které nařídil odvolací soud, a následnému opětovnému osvobození všech obžalovaných v první instanci. K podvodu údajně došlo v roce 2008 a obvinění bylo poprvé vzneseno v roce 2016. Dalším příkladem případů korupce na vysoké úrovni je skandál se zadáváním veřejných zakázek v městské hromadné dopravě a na pražském magistrátu (kauza Dozimetr) a případ korupce a podvodů v Brně v souvislosti s prodejem městských bytů, ale i další případy, jako věc související s institutem IKEM a manipulace s veřejnými zakázkami ve městech Olomouc a Pardubice.

Mediální scéna se mění díky reformám, které posilují nezávislost veřejnoprávních médií, i když finanční stabilita těchto médií je stále problematická. Nové právní předpisy sice zakazují politikům vlastnit média, avšak přetrvávají obavy o transparentnost vlastnictví médií.[2]

Evropská komise doporučila České republice pro příští rok přijmout opatření k řešení odměňování soudců a zaměstnanců soudů a státních zastupitelství s ohledem na evropské normy týkající se zdrojů a odměňování v justici. Dále je potřeba přijmout opatření ke zkrácení délky řízení a zajištění nezávislosti vyšetřování a stíhání v případech korupce na vysoké úrovni, přijmout další opatření k posílení rámce pro bezúhonnost tykajícího se všech členů Parlamentu, zejména doplněním stávajících pravidel, pokud jde o efekt otáčivých dveří [3] a lobbying. Mělo by dojít k pokroku v dalších reformách týkajících se transparentnosti informací o vlastnictví médií. V souvislosti s tím je nutné zajistit, aby byla zavedena pravidla nebo mechanismy pro poskytování finančních prostředků veřejnoprávním médiím, které jsou přiměřené pro realizaci jejich poslání veřejné služby a zároveň zaručují jejich nezávislost. Důležitým bodem je též pokračovat v legislativních změnách s cílem zřídit národní instituci pro lidská práva s přihlédnutím k pařížským zásadám OSN.

Poznámky

[1] Míra vnímané korupce se dělí do těchto kategorií: nízká (skóre vnímání korupce ve veřejném sektoru ze strany odborníků a vedoucích pracovníků podniků je vyšší než 79 bodů); relativně nízká (79–60 bodů), relativně vysoká (59–50 bodů), vysoká (méně než 50 bodů).

Zpráva České republiky doporučuje justiční reformu, co se týče odměňování soudců a dalších zaměstnanců [3]

[2] Zákon č. 253/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

[3] Efekt otáčivých dveří označuje situaci, kdy se do vysoké politiky mohou dostat představitelé zájmových skupin nebo i lobbisté sami na jedné straně a naopak řada bývalých veřejných činitelů se stává lobbisty nebo zaměstnanci zájmových skupin či firem na straně druhé.

Zdroje

Evropská komise. 2024 Rule of Law Report. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/annual-rule-law-cycle/2024-rule-law-report_en

Müller, Laboutková, Vymětal. Lobbying v moderních demokraciích. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2010, s. 65

Transparency International (2022), index vnímání korupce pro rok 2022, s.2–3.

Fotografie

[1] Evropská komise ve své zprávě zmiňuje mimo jiné i kauzu Čapí hnízdo. Andrej Babiš 2014, autor: David Sedlecký, 17. listopad 2014, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.

[2] Sídlo Evropské komise v Bruselu. Belgique - Bruxelles - Schuman - Berlaymont – 01, autor: EmDee, 14. září 2019, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.

[3] Zpráva České republiky doporučuje justiční reformu, co se týče odměňování soudců a dalších zaměstnanců. Ústavní soud České republiky, autor: Millenium187, 17. červenec 2011, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0 DEED.

Kriminalizace nákupu sexuálních služeb očima ESLP

Sára Aiblová

V červencovém rozsudku *M.A. a ostatní proti Francii* se Velký senát Evropského soudu pro lidská práva zabýval novou francouzskou úpravou prostituce, která kriminalizuje nákup sexuálních služeb. Na penalizaci klientů si stěžovalo 261 sexuálně pracujících, kterým se po přijetí zákona zásadně zhoršily pracovní podmínky. Nová úprava měla porušit jejich právo na život, právo nebýt mučen a právo na respektování soukromého života, které zahrnuje právo na osobní autonomii a sexuální svobodu.

Kriminalizace klientů

V roce 2016 Francie změnila svůj přístup k regulaci sexuální práce, když přijala zákon zaměřený na posílení boje proti systému prostituce a na podporu osob provozujících prostituci (zákon č. 2016-444), který kriminalizuje každý nákup sexuálních služeb, a to i mezi dospělými, kteří s tím souhlasí. Zákon je součástí francouzské politiky pro rovnost žen a mužů, která zahrnuje akce zaměřené na posílení boje proti systému prostituce, násilí na ženách a sexistickým stereotypům. Tento zákon je inspirovaný tzv. švédským modelem, který výslovně kriminalizuje klienty, nikoliv sexuálně pracující.

Zákon však od svého přijetí vyvolává značné kontroverze. Zejména sexuálně pracující a organizace

LGBT+ osoby v prostituci čelí vícenásobné diskriminaci [2]

hájící jejich zájmy upozorňují na škodlivé dopady na jejich pracovní podmínky a bezpečnost. V červnu 2018 několik organizací a jednotlivců požádalo předsedu vlády o zrušení vyhlášky spojené se zákonem č. 2016-444. Poté, co byla jejich žádost implicitně odmítnuta, se obrátili na Státní radu (Conseil d'État), která předložila otázku Ústavní radě (Conseil constitutionnel). Na základě závěrů Ústavní rady rozhodla Státní rada, že zákon neporušuje právo na respektování soukromého života, a není tedy protiústavní.

Zhoršené pracovní podmínky sexuálně pracujících

V roce 2019 podala skupina 261 žen a mužů různé národnosti, kteří se ve Francii legálně věnují prostituci, stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva (dále ESLP) proti rozhodnutím francouzských sou-

Kampaně po celém světě se snaží o destigmatizaci sexuální práce [1]

dů, které potvrdily platnost zákona č. 2016-444. Zákon, který kriminalizuje nákup sexuálních služeb, má podle stěžovatelů negativní dopady na jejich životní podmínky. Sexuálně pracující namítají, že přišli o svoji autonomii a bezpečí. Jednotlivá svědectví poukazují zejména na zhoršené pracovní podmínky, bezpečnost a finanční situaci. Kriminalizace nákupu sexuálních služeb vedla k poklesu zájemců o tyto služby, což stěžovatele přinutilo přijímat rizikové klienty a praktiky, které by dříve odmítli. Tím se zvýšilo riziko přenosu pohlavních chorob a výskytu násilí.

Stěžovatelé tvrdí, že tento zákon vážně ohrožuje jejich fyzickou a duševní integritu garantované články 2 a 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv (dále Úmluva). Nová legislativa navíc zasahuje do jejich práva na respektování soukromého života podle článku 8 Úmluvy, zejména pokud jde o osobní autonomii a sexuální svobodu. Stěžovatelé rovněž argumentují, že francouzský zákon je paternalistický a namísto ochrany a emancipace sexuálně pracujících zhoršuje jejich sociální a ekonomickou situaci.

Posouzení ESLP

V návaznosti na rozhodnutí o přijatelnosti stížnosti z června 2023 ESLP posuzoval, zda francouzský zákon porušuje právo na život, právo nebýt mučen, ale především právo na respektování osobního života. Soud konstatoval, že zákon má právní základ a sleduje legitimní cíle, jako je boj proti prostitučním a obchodním sítím, což odpovídá mezinárodním závazkům Francie. Francie patří mezi 25 členských států, které ratifikovaly Úmluvu OSN o potlačování obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob z roku 1949, jejíž preambule uvádí, že prostituce je "neslučitelná s důstojností a hodnotou lidské osoby". ESLP již dříve uvedl, že nucenou prostituci považuje za neslučitelnou s právy a důstojností lidské osoby a rovněž opakovaně zdůraznil význam boje proti obchodování s lidmi.

ESLP uznal, že problematika prostituce vyvolává velmi citlivá morální a etická dilemata, na která mají členské státy Rady Evropy a mezinárodní organizace značně rozdílné názory. Dále konstatoval, že Francie má při regulaci dobrovolné prostituce široký prostor pro uvážení, jelikož v této oblasti neexistuje obecný konsensus. Zdůraznil, že zákon byl přijat demokratickým procesem, který odrážel

Sexuálně pracující v Británii prosazují dekriminalizaci prostituce [3]

různé pohledy ve společnosti. ESLP také upozornil, že jeho úlohou není nahrazovat národní orgány při určování nevhodnější politiky pro regulaci prostituce, ale pouze zjistit, zda Francie nepřekročila prostor pro uvážení v této oblasti. Obavy stěžovatelů ohledně zdravotních a bezpečnostních rizik byly navíc z velké části zohledněny během parlamentních debat a vedly ke zlepšení původního návrhu.

ESLP rovněž zdůraznil, že francouzský zákaz nákupu sexuálních služeb byl součástí komplexního přístupu zahrnujícího ochranná opatření pro osoby v prostituci, včetně zrušení trestného činu nabízení sexuálních služeb. Na závěr ESLP uvedl, že národní orgány mají povinnost neustále přehodnocovat svůj přístup k regulaci prostituce a přizpůsobovat se vývoji mezinárodních standardů. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy dospěl soud jednoduše k závěru, že francouzské orgány dosáhly spravedlivé rovnováhy mezi konkurujícími si zájmy a že nepřekročily své diskreční pravomoci. Z toho vyplývá, že nedošlo k porušení článku 8 Úmluvy.

Kriminalizace, legalizace, dekriminalizace nebo abolice?

Existují dva fundamentální postoje k prostituci. První postoj, vycházející z liberálního feminismu, přistupuje k prostituci jako k sexuální práci, přičemž klade důraz na autonomii vůle sexuálně pracujících a destigmatizaci dobrovolné prostituce. Jiná feministická interpretace vidí možnost svo-

bodného nakládání se svou sexualitou jako formu osvobození od patriarchální kontroly nad ženskou sexualitou. Druhý přístup, vycházející z radikálního feminismu, považuje prostituci za důsledek genderové hierarchie. Vidí ženy jako oběti mužské dominance a sexuálního vykořisťování a poukazuje na zranitelnost zejména sociálně znevýhodněných osob v prostituci.[1]

Podobně existuje také několik modelů právní úpravy prostituce. Prohibice (kriminalizace) vychází z morálního a náboženského přesvědčení o nepřijatelnosti a škodlivosti prostituce. Východiskem radikálního feminismu je právě model kriminalizace poptávky, v němž jsou osoby v prostituci považovány za oběti sexuálního vykořisťování, a represe tak míří na klienty sexuálně pracujících. Nejrozšířenější právní úpravou je dekriminalizace prostituce s omezujícími opatřeními státu, která prostituci chápe jako společensky nežádoucí a neodstranitelný jev, ale vyhýbá se kriminalizaci sexuálně pracujících, neboť ta není efektivní, ani spravedlivá. Model legalizace a regulace prostituce coby výdělečné činnosti vnímá prostituci jako specifickou výdělečnou činnost, na kterou se ve větší či menší míře váže řada negativních jevů. Právní úprava podle tohoto modelu by proto měla regulovat a kontrolovat prostituci za účelem omezit negativní jevy s ní spojené. Nejliberálnější právní úpravou prostituce je dekriminalizace (legalizace) prostituce jako formy práce. Ideově se opírá o liberální feminismus, který uznává legální prostituci jako plnohodnotnou práci. Tento „nizozemský model“ se snaží o zlepšení postavení sexuálně pracujících ve společnosti a zvýšení jejich bezpečnosti.[2]

Základní myšlenkou severského modelu je, že zákaz nákupu sexu postupně sníží poptávku a tím i samot-

Protesty na podporu sexuálně pracujících v San Franciscu [4]

Od protestů v Benátkách v roce 2001 je červený deštník symbolem solidarity se sexuálně pracujícími [5]

nou prostituci. Kritici švédského modelu však poukazují kromě paternalistického přístupu k sexuálně pracujícím také na nedostatek důkazů o kýžených dopadech na trh se sexuálními službami. Obraz žen jako bezmocných obětí v rukou mocných mužských obchodníků navíc posiluje genderové stereotypy, vytváří představu „ideální oběti“ a ignoruje výzvy, kterým čelí transgender a mužští pracovníci v prostituci.[3] Ačkoliv má švédský model řadu kritiků, Parlamentní shromáždění Rady Evropy jej ve své rezoluci z roku 2014 doporučilo jako nejúčinnější nástroj prevence a boje proti obchodování s lidmi. V roce 2014 schválil nezávaznou revoluci doporučující švédský model také Evropský parlament.[4]

Závěr

V rozsudku *M.A. a ostatní proti Francii* se ESLP poprvé zabýval tématem dobrovolné prostituce. V minulosti již zdůraznil potřebu ochrany obětí a účinného vyšetřování obchodování s lidmi, například v rozhodnutí *Ľ. a další proti Rakousku* (2017), *S.M. proti Chorvatsku* (2020) nebo *V.C.L. a A.N. proti Spojenému království* (2021). V letošním rozsudku *Krachunova proti Bulharsku* soud rozhodl, že oběti obchodování s lidmi mohou požadovat od svých překupníků náhradu ušlého výdělku. Až nyní však ESLP přiznal smluvním státům široký prostor pro uvážení při regulaci dobrovolných sexuálních služeb. Jak zjistil srovnávací právní průzkum soudu ve 41 smluvních státech, v Evropě totiž neexistuje jednotný přístup k regulaci prostituce.

Poznámky

- [1] Comte, J. (2013). Decriminalization of Sex Work: Feminist Discourses in Light of Research. *Sexuality & Culture*, 18(1), 196.
- [2] Havelková, B. & Bellak-Hančilová, B. (2014). *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), str. 47 – 49.
- [3] Rossoni, I. (2021, červen 23). Not Just Semantics: Sex Work, Trafficking and Abolitionist Discourse in Malta [příspěvek na blogu]. Získáno z <https://blogs.law.ox.ac.uk/research-subject-groups/centre-criminology/centreborder-criminologies/blog/2021/06/not-just>.
- [4] European Parliament. (2014, únor). *Punish the client, not the prostitute* [tisková zpráva]. Získáno z <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20140221IPR36644/punish-the-client-not-the-prostitute?quizBaseUrl=https%3A%2F%2Fquizweb.europarl.europa.eu>.

Zdroje

- Comte, J. (2013). Decriminalization of Sex Work: Feminist Discourses in Light of Research. *Sexuality & Culture*, 18(1), 196-217.
- Dempsey, M. M. (2010). Sex Trafficking and Criminalization in Defense of Feminist Abolitionism. *University of Pennsylvania Law Review*, 158(6), 1729-1778.
- European Parliament. (2014, únor). *Punish the client, not the prostitute* [tisková zpráva]. Získáno z <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20140221IPR36644/punish-the-client-not-the-prostitute?quizBaseUrl=https%3A%2F%2Fquizweb.europarl.europa.eu>.
- Evropský soud pro lidská práva. (2024). *Affaire M.A. et autres c. France*. Dostupné z <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-235143>.
- Evropský soud pro lidská práva. (2024). *Case of Krachunova v. Bulgarie*. Dostupné z <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-229129>.
- Greif, E. (2023, září 12). Sex Workers in Strassburg [příspěvek na blogu]. Získáno z <https://verfassungsblog.de/sex-workers-in-strassburg/>.
- Havelková, B. & Bellak-Hančilová, B. (2014). *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- Rossoni, I. (2021, červen 23). Not Just Semantics: Sex Work, Trafficking and Abolitionist Discourse in Malta [příspěvek na blogu]. Získáno z <https://blogs.law.ox.ac.uk/research-subject-groups/centre-criminology/centreborder-criminologies/blog/2021/06/not-just>.

Fotografie

- [1] Kampaně po celém světě se snaží o destigmatizaci sexuální práce. SW_PARLIAMENT_PROTEST_080318_056, autor: junomac, 4. červenec 2018, zdroj: Flickr, CC BY-NC-ND 2.0 DEED.
- [2] LGBT+ osoby v prostituci čelí vícenásobné diskriminaci. Sex workers float at Europride, autor: josiefraser, 15. červen 2019, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.
- [3] Sexuálně pracující v Británii prosazují dekriminlizaci prostituce. SW_PARLIAMENT_PROTEST_080318_060, autor: junomac, 4. červenec 2018, zdroj: Flickr, CC BY-NC-ND 2.0 DEED.
- [4] Protesty na podporu sexuálně pracujících v San Franciscu. Sex Workers Rights Protest, autor: Eliya, 3. březen 2008, zdroj: Flickr, CC BY-NC 2.0 DEED. Upraveno: oříznutí
- [5] Od protestů v Benátkách v roce 2001 je červený deštník symbolem solidarity se sexuálně pracujícími. Red Umbrella (18784873033), autor: Sonny Abesamis, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 2.0 DEED.

Prostituce je stále ilegální ve 102 zemích [6]

- [6] Prostituce je stále ilegální ve 102 zemích. Prostitute tj, autor: Thomas Castelazo, 30. duben 2009, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0 DEED.

Aktuality evropské sekce

Natália Hamadejová

Evropský soud pro lidská práva odmítl žádost Nejvyššího soudu Rumunska o poradní stanovisko

V únoru 2024 podal Nejvyšší soud Rumunska žádost o poradní stanovisko Evropského soudního dvora ve věci konfiskace peněz rumunského státního úředníka. Rumunské orgány měly za to, že státní úřednice, která patřila do kategorie osob pracujících ve veřejném sektoru, jež jsou povinny deklarovat svůj majetek a zájmy, nedokázala prokázat původ peněz, které byly zabaveny po auditu jejích příjmů. Nejvyšší soud proto požádal ESLP, aby vydal stanovisko ke dvěma otázkám týkajícím se výkladu článku 6 o právu na spravedlivý proces Evropské úmluvy o lidských právech a článku 1 Protokolu č. 1 o ochraně majetku k Úmluvě.

ESLP se rozhodl žádost odmítnout, protože se podle jeho názoru nejednalo o podstatnou otázku ve smyslu čl. 1 odst. 1 Protokolu č. 16 Úmluvy. Ten říká, že nejvyšší soudy mohou žádat ESLP o poradní stanoviska pokud se otázky týkají výkladu nebo uplatňování práv a svobod stanovených v Úmluvě.

Ve svém rozhodnutí k odmítnutí žádosti ESLP dospěl k závěru, že jeho judikatura je dostatečně rozvinutá, pokud jde o položené otázky, a že dokonce i několik aspektů této judikatury bylo trefně citováno v rozhodnutí rumunského Nejvyššího soudu. ESLP tak velmi podobně argumentoval jako

Žádost Rumunska o poradní stanovisko ESLP byla zamítnuta [1]

Podle názoru ESLP se nejednalo o podstatnou otázku [2]

v případě odmítnutí žádosti o poradní stanovisko předloženo estonským Nejvyšším soudem v únoru 2024, o kterém jsme již psali v květnovém bulletinu (viz Bulletin květen 2024, str.15).

Soudní dvůr Evropské unie objasnil podmínky, za kterých mohou být zatýkácí rozkazy Velké Británie vykonávány v EU

V roce 2021 podepsala Evropská unie a Velká Británie Dohodu o obchodu a spolupráci, která upravuje jejich vztahy po brexitu. Dohoda mimo jiné stanovuje justiční spolupráci v trestních věcech, která se inspiruje mechanismem předávání osob na základě zatýkácího rozkazu. Soudní dvůr EU

(dále SDEU) v rozsudku z června 2024 rozhodl, že justiční orgány členských států, které jsou požádány o výkon takového zatykácího rozkazu, musí provést samostatné posouzení toho, jestli by vydáním do Velké Británie mohlo dojít k porušení práv osoby, na kterou byl vydán zatykač, které zaručuje Listina základních práv Evropské unie.

Rozsudek SDEU je reakcí na otázku položenou Nejvyšším soudem Severního Irsku. Soudce okresního soudu v Severním Irsku vydal čtyři zatykácí rozkazy na osobu podezřelou z terorismu. Dotčená osoba ve svém odvolání k Nejvyššímu soudu Severního Irsku tvrdila, že její předání je neslučitelné se zásadou zákonnosti trestných činů. To protože by ji mohli být uloženy vyšší tresty z důvodu nepříznivé změny pravidel podmíněného propuštění, kterou Spojené království přijalo po údajném spáchání dotčených trestných činů.

Nejvyšší soud Spojeného království již dospěl k závěru o slučitelnosti těchto pravidel

s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod. Nejvyšší soud Irsku následně položil SDEU otázku, zda lze stejný závěr vyvodit i o zásadě zákonnosti trestných činů a trestů, jež je zakotvena v Listině EU.

SDEU ve svém rozsudku uvedl, že systém předávání odsouzených v rámci EU spočívá na základě

System předávání odsouzených v rámci EU spočívá na základě vzájemné důvěry států [3]

Justiční orgány členských států musí samy posoudit výkon zatykácího rozkazu [4]

vzájemné důvěry a vzájemného uznávání mezi členskými státy. Je založen na předpokladu, že státy sdílí s ostatními členskými státy společné hodnoty. Podle SDEU nicméně Dohoda o obchodu a spolupráci mezi EU a Velkou Británií takovou vzájemnou důvěru nezakládá, a to tím spíše, že Velká Británie není součástí evropského prostoru bez vnitřních hranic. Proto musí vykonávající justiční orgán členského státu v případě, že se vyžádaná osoba dovolává nebezpečí porušení jejího práva zakotveného Listinou EU, zkoumat podrobně všechny relevantní údaje aby posoudil, jaká bude situace dotčené osoby po vydání do Velké Británie

Dlouhodobé uchovávání údajů porušuje právo na soukromí podle článku 8 Evropské úmluvy o lidských právech

V červenci 2024 Evropský soud pro lidská práva vydal rozsudek ve věci *Borislav Tonchev v. Bulharsko* a rozhodl, že dlouhodobé uchovávání údajů souvisejících s náhradním správním trestem je v rozporu s článkem 8 Evropské úmluvy o lidských právech. V roce 2013 byl žadatel Borislav Tonchev propuštěn z funkce vězeňského dozorce, protože jeho zaměstnavatel zjistil, že byl v roce 2004 přistižen při řízení pod vlivem alkoholu, za což dostal pokutu, o níž byla následně vytvořena fyzická záznamová karta. Ta byla později vymazána, ale elektronický záznam o této sankci bulharské Ministerstvo vnitra dále uchovávalo, i když po uplynutí pěti let měli být veškeré informace vymazány. Příklad se tak týká otázky,

Dlouhodobé uchování údajů porušuje právo na soukromí [5]

zda neomezené uchování údajů o takových správních sankcích bylo v souladu se zákonem.

Stěžovatel se odvolal na článek 8 o právu na respektování soukromého a rodinného života Úmluvy a upozorňoval na uchování údajů souvisejících s jeho správním postihem a na skutečné a potenciální zpřístupnění těchto údajů. Tvrdil, že předpisy týkající se uchování byly nejasné, protože zatímco fyzická záznamová karta o správních postizích musela být do února 2013 smazána po pěti letech, nebylo jasné, zda elektronické údaje odvozené z těchto karet musí být také smazány, nebo zda mohou být uchovávány déle, či neomezeně.

ESLP ve věci rozhodl, že zpracování údajů o odsouzeních a souvisejících opatřeních je spojeno se soukromým životem osob, kterých se tyto údaje týkají, a tedy podléhá ochraně podle článku 8 Úmluvy. Dále ESLP uvedl, že zpracování těchto údajů ze strany státu představuje zásah do práva na respektování soukromého života, protože tyto údaje jsou citlivé a mohou ovlivnit dotčeného jednotlivce. ESLP také rozhodl, že bulharská právní úprava o uchování tohoto typu údajů byla nejasná a tudíž informace nebyly drženy oprávněně.

Poznámky

- [1] Od pokusu o puč v Turecku uplynulo pět let, pozadí vzpoury je podle opozice stále nejasné (2021, červenec 15). *ČT24*. Získáno z <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/od-pokusu-o-puc-v-turecku-uplynulo-pet-let-pozadi-vzpourey-je-podle-opozice-stale-nejasne-31994>.

- [2] Vass, E. (2016, červen). The Pallas Athena Foundations. *Daily News Hungary*. Získáno z <https://dailynewshungary.com/the-pallas-athena-foundations/>.

- [3] Pallas Athéné foundations fined HUF 84 million for violating public procurement law (2016, srpen 10). *The Budapest Beacon*. Získáno z <https://budapestbeacon.com/pallas-athene-foundations-fined-huf-84-million-for-violating-public-procurement-law/>.

Zdroje

- Eulalive. (16. dubna 2024). ECtHR rules in Tonchev v. Bulgaria: Violation of privacy rights due to prolonged data retention. Dostupné z: <https://eulalive.com/ecthr-rules-in-tonchev-v-bulgaria-violation-of-privacy-rights-due-to-prolonged-data-retention/>
- Evropský soud pro lidská práva. Borislav Tonchev v. Bulharsko. Dostupné z: https://hudoc.echr.coe.int/eng#_Toc161755899
- Evropský soud pro lidská práva. (28. června 2024) Request for advisory opinion rejected. Dostupné z: <https://prd-echr.coe.int/web/echr/w/request-for-advisory-opinion-rejected>
- Tisková zpráva ECHR 170 (28. června 2024). Soud zamítl žádost o poradní stanovisko od Nejvyššího soudu kasace a spravedlnosti Rumunska. Dostupné z: <https://hudoc.echr.coe.int/fre-press?i=003-7987179-11142667>
- Tisková zpráva SDEU 117 (29. července 2024). Rozsudek ve věci C-202/24, Alchaster. Zatýkácí rozkazy vydané Spojeným královstvím: Soudní dvůr objasnil podmínky, za kterých mohou být vykonány v Evropské unii. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2024-07/cp240117cs.pdf>

Fotografie

- [1] Žádost Rumunska o poradní stanovisko ESLP byla zamítnuta. Bucharest - Supreme Court 02, autor: Joe Mabel, 18. prosinec 2014, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 3.0 DEED.
- [2] Podle názoru ESLP se nejednalo o podstatnou otázku. Bucharest - Supreme Court 01, autor: Joe Mabel, 18. prosinec 2014, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 3.0 DEED.
- [3] Systém předávání odsouzených v rámci EU spočívá na základě vzájemné důvěry států. Festnahme Handschellen 01, autor: Rainerzuffall1234, 12. duben 2023, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED. Upraveno: oříznutí.
- [4] Justiční orgány členských států musí samy posoudit výkon zatýkáčích rozkazů. Following Afghan National Police recruits through training. 110825-F-NW611-008 (6142702465), autor: NATO Training Mission-Afghanistan, 25. srpen 2011, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 2.0 DEED.
- [5] Dlouhodobé uchování údajů porušuje právo na soukromí. Evropský soud pro lidská práva, autor: Natália Hamadejová, 3. září 2024.

3) Mezinárodní politika, byznys a lidská práva

Vedoucí sekce: Michaela Stenzelová a Alžběta Dvořáková

Zpráva o cílech udržitelného rozvoje: plní se pouze 17 procent stanovených cílů

Radek Tesar

Na konci června tohoto roku zveřejnila OSN zprávu o cílech udržitelného rozvoje (*The Sustainable Development Goals Report 2024*). Zpráva přináší aktuální informace, jak se světu daří v plnění všech 17 stanovených cílů udržitelného rozvoje. Článek se ovšem zaměří pouze na vybrané cíle, a to rovnost mužů a žen, klimatickou akci a oblast míru, spravedlnosti a silných institucí.

Cíle udržitelného rozvoje představují součást programu rozvoje světa na období od roku 2015 do roku 2030. Tento program je výsledkem tříletého jednání, které bylo zahájeno na Konferenci OSN o udržitelném rozvoji v roce 2012 v brazilském Riu de Janeiru. Rozsáhlá jednání probíhala mezi členskými státy OSN, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce, jakož i občanů ze všech kontinentů. Program se skládá ze 17 cílů, které se věnují nejrůznějším oblastem a jejich kritickým problémům [1].

Dalšími cíli jsou konec chudoby a s ním související konec hladu, dobré zdraví a kvalitní život, kvalitní vzdělávání či pitná voda a kanalizace. Mezi cíle s hospodářským zaměřením patří důstojná práce

Neúspěchy v naplňování cílů byly výzvou Summitu budoucnosti, který proběhl v září v New York [1]

Neúspěchy v naplňování cílů byly výzvou Summitu budoucnosti, který proběhl v září v New Yorku [2]

a ekonomický růst, rozvoj v oblasti průmyslu, inovací a infrastruktury, či odpovědná výroba a spotřeba. Do této oblasti lze zařadit i dostupné a čisté energie či udržitelná města a obce.

OSN se zaměřuje samozřejmě i na ochranu životního prostředí a mezi cíle řadíme i klimatická opatření, život ve vodě a život na souši. V neposlední řadě nechybí ani obecnější cíle, které jsou vymezeny jako mír, spravedlnost a silné instituce či partnerství ke splnění cílů. OSN i v tomto roce zveřejnila další Zprávu OSN o cílech udržitelného rozvoje za rok 2024, jak si svět vede na cestě k jejich dosažení.

Rovnost mužů a žen

Ze zprávy za rok 2024 vyplývá, že svět i nadále zaostává ve snaze dosáhnout rovnosti mezi muži a ženami. Ženy se i nadále účastní politického života pouze omezeně. Zatímco v roce 2015 ženy získaly 22,3 procent křesel v národních parlamentech, v roce 2024 zaujímají až 26,9 procent míst. Zvýšení o 4,6 procenta za devět let je ovšem nutno vnímat jako nedostatečné.

Pouze v 6 zemích světa ženy dosáhly rovného nebo dokonce vyššího zastoupení než muži. Jednalo se o Andorru, Kubu, Mexiko, Spojené státy americké, Nikaraguu a překvapivě i Rwandu. Na opačné straně žebříčku se potom nachází Jemen a Omán, kde

ženy nemají žádnou pozici ani v dolní, ani případně v horní komoře tamních parlamentů.

Mezi úspěšné země přitom nepatří ani Česká republika, a ani se k tomu neblíží. Po posledních volbách je v české poslanecké sněmovně 50 žen, tedy jen 25 procent z celkových 200 členů zákonodárního sboru. Ještě horší je stav v senátu, kde ženám po posledních volbách v roce 2024 náleží pouze 17 z 81 křesel. Oproti situaci po volbách v roce 2022 se tak z 15 jedná o posun, avšak pouze nepatrný. Ani zde Česko tedy nedosahuje celosvětového průměru, když ženy zde tvoří toliko 21 procent.

Obrovským celosvětovým problémem zůstává otázka postavení žen při rozhodování o jejich sexuálním a reprodukčním zdraví, a to i přes pozitivní kroky některých zemí, které však nejsou dostatečné. Zpráva v tomto směru poskytuje data ze 69 zemí světa, z nichž vyplývá, že 44 procent vdáných žen ve věku 15 až 49 let o těchto otázkách rozhodovat nemůže. Nejhorší situace je v subsaharské Africe.

Klimatická opatření

Stěžejním cílem je i tzv. klimatická akce, která se zaměřuje na podporu ochrany klimatu. Zpráva upozorňuje, že v minulém roce byly překonány klimatické rekordy. Rostoucí teploty neustoupily a množství globálních emisí skleníkových plynů se nadále zvyšuje. Následky lze jednoduše vnímat na změně počasí, jeho extrémních výkyvech a na různých přírodních katastrofách.

I přes různé snahy se množství globálních emisí skleníkových plynů neustále – až na mírné výkyvy – v posledních letech zvyšuje. Zatímco v roce 2000 činilo množství globálních emisí skleníkových plynů 41,8 giga tun ekvivalentu CO₂ [2], v roce 2010 tato hodnota činila už 51,6 giga tun ekvivalentu CO₂ a v roce 2022 až 57,4 giga tun. Jedná se tak o další nárůst oproti roku 2020, kdy tato hodnota poklesla.

I nadále zůstává největším znečišťovatelem energetický sektor. Ten odpovídá až za 86 procent množství světových emisí CO₂, a to zejména díky výrobě elektřiny z uhlí a plynu. Právě i dotace na fosilní paliva dosáhla v roce 2023 svého maxima. Do této oblasti putovalo až 1,5 bilionů dolarů, v roce 2021 přitom tato částka činila pouze 372,9 miliard dolarů.

Mezi státy s alespoň polovičním zastoupením žen v parlamentu patří i Kuba [3]

Česká republika na začátku tohoto roku aktualizovala Politiku ochrany klimatu. Ta přináší plán, který povede k zásadnímu omezení skleníkových plynů a dlouhodobě ke klimatické neutralitě do roku 2050. Cílem Ministerstva životního prostředí je rozvoj obnovitelných zdrojů a zvyšování energetické účinnosti.

S ochranou klimatu úzce souvisí i ochrana života na souši a pod vodou obecně. Zpráva upozorňuje, že dochází k dalšímu odlesňování. Za posledních 20 let došlo ke ztrátám na čistě lesní půdě o více než 100 milionů hektarů. Odlesňování je výsledkem procesu expanze zemědělské půdy, když tato způsobila až 90 procent tohoto úbytku.

Svět rovněž čelí hrozbě zániku rodové rozmanitosti. V současné době je ohroženo více než 44 tisíc druhů živočichů, což představuje 28 procent známých druhů. Negativně na živočichy působí jak změna klimatu, tak i právě úbytek přirozeného prostředí, jež je způsoben růstem zemědělské půdy.

Mír, spravedlnost a silné instituce

Další z cílů nese označení mír, spravedlnost a silné instituce. V této zkoumané oblasti je nutno kriticky hodnotit nárůst civilních obětí v ozbrojených konfliktech. Minulý rok byl v tomto směru velmi tragický, když nárůst oproti roku 2022 v počtu civilních obětí činil až 72 procent. V roce 2023 tak bylo zabito více než 33 tisíc civilistů. Podle dostupných informací 7 z 10 civilistů zemřelo na území Izraele a okupovaných palestinských oblastech.

OSN u tohoto cíle upozorňuje i na to, že při výzkumu ve 138 státech světa v období od roku 2015 do roku 2022 bylo zjištěno, že v posledních 12 měsících každý pátý člověk zaplatil nebo byl požádán o zaplacení úplatku osobě ve veřejné správě. Nejhorší byla situace v Oceánii, kde bylo požádáno o úplatek až 29,7 procent dotazovaných, nejlépe dopadla Evropa a Severní Amerika s 10,1 procenty.

Obavy budí i množství osob ve vězení. Zatímco v roce 2015 tvořilo vězeňskou populaci 11,1 milionů osob, v roce 2022 to bylo již 11,5 milionů. Z dat dostupných ve zprávě OSN rovněž vyplývá, že každá pátá země využívá věznice až na 150 procent své původně zamýšlené kapacity. To vyvolává rozsáhlé obavy o podmínkách vězňů, ochraně jejich základních práv a zejména zdraví.

Z dat dostupných v minulém roce vyplývá, že v polovině dubna byly české věznice obsazeny z 98 procent. Celkově se v nich nacházelo až 19 700 vězňů. Na ukázkou lze uvést, že celosvětově bylo ve vězeních 144 osob na 100 tisíc obyvatel, v České republice potom bylo mezi 180 a 200 osobami na 100 tisíc obyvatel. Česká republika tak značně převyšuje celosvětový průměr.

Hledání správného kurzu

Zpráva se ovšem detailně věnuje i dalším cílům a jejím problematickým otázkám, které vyžadují naléhavou akci. Celkově ukazuje, že pouze 17 procent stanovených cílů je na cestě k jejich dosažení. Ve zbylých případech dochází pouze k nedostatečnému pokroku, nebo se naplňování cílů úplně zastavilo.

Ve zlepšování výrazně brání i dnes stále přetrvávající dopady pandemie COVID-19. Svět tíží dopady

Cíle udržitelného rozvoje jsou výsledkem jednání zahájených v Rio de Janeiru v roce 2012 [4]

ozbrojených konfliktů v oblasti Gazy a Ukrajiny, ale i jiných oblastech. Nelze pominout i další geopolitická napětí.

K napravení tohoto nepříznivého stavu musí dojít k významným změnám. Pomoci k tomu má i Summit budoucnosti, který se konal 22. až 23. září v New Yorku. Výsledkem se stala shoda na Paktu pro budoucnost, Deklaraci o budoucích generacích či Globálním digitálním paktu.

Poznámky

- [1] V minulém roce jsme rozsáhleji představily pátý cíl, kterým je rovnost mezi muži a ženami, a desátý cíl, jenž je věnován všem formám nerovnosti (viz Bulletin duben 2023, str. 31).
- [2] Množství skleníkových plynů se udává v tunách ekvivalentu CO₂. Některá odvětví jako energetika, doprava či jiné produkují přímo emise CO₂, naopak v zemědělství a odpadovém hospodářství jde o emise metanu (CH₄) či oxidu dusného (N₂O). Tyto se potom přepočítávají na množství oxidu uhličitého, které by bylo potřeba ke stejnému oteplovacímu efektu.

Zdroje

- Černý, P (2023, květen 23). Je věznice hotelem? *STATISTIKA&MY*. Získáno z <https://statistikaamy.csu.gov.cz/je-veznice-hotelem>.
- Fórum 50 %. Fórum 50 %. *Senát PČR* Získáno z <https://padesatprocent.cz/cz/statistiky/zastoupeni-zen-a-muzu-v-politice/senat-cr>.
- MŽP aktualizovalo Politiku ochrany klimatu v ČR (2024, únor 7). Deník veřejné správy. Získáno z <https://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6950378>.
- Otevřená data o klimatu. *Fakta o klimatu*. Získáno z <https://faktaoklimatu.cz/temata/emise>.
- Otevřená data o klimatu. (2023). Emise skleníkových plynů v EU podle sektorů. Dostupné z <https://faktaoklimatu.cz/assets/generated/emise-eu-detail.pdf>.
- Silver, M. (2024, říjen 4). What about Grandmas? Global thinkers assess the U.N. 'Summit of the Future'. Dostupné z <https://www.npr.org/sections/goats-and-soda/2024/10/04/g-s1-25439/summit-for-the-future-united-nations>
- The Sustainable Development Goals Report 2024 (2024, červen 28). reliefweb. Získáno z <https://reliefweb.int/report/world/sustainable-development-goals-report-2024-enarruzh>.
- UN. (2024). *The Sustainable Development Goals Report 2024*. Dostupné z <https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/>.

Fotografie

- [1] Klimatické akce cílí na snižování množství skleníkových plynů. Air pollution3, autor: Janak Bhatta, 11. březen 2019, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.
- [2] Neúspěchy v naplňování cílů byly výzvou Summitu budoucnosti, který proběhl v září v New Yorku. New York City, autor: Jorge Láscar, 30. prosinec 2010, zdroj: Flickr, CC BY 2.0 DEED.
- [3] Mezi státy s alespoň polovičním zastoupením žen v parlamentu patří i Kuba. El Capitolio or National Capital Building in Havana, Cuba, autor: traveljunction, 28. říjen 2005, zdroj: Flickr, CC BY-SA 2.0 DEED.
- [4] Cíle udržitelného rozvoje jsou výsledkem jednání zahájených v Rio de Janeiru v roce 2012. Rio de Janeiro, Brazil -21, autor: Wilfredo Rafael Rodriguez Hernandez, 3. červen 2023, Wikimedia Commons, CCo 1.0 DEED. Upraveno: oříznutí.

Aktuality sekce Mezinárodní politika, byznys a lidská práva

Da Bean Ye

Podle poradního stanoviska Mezinárodního soudního dvora musí Izrael ukončit okupaci palestinských území

V červenci vydal Mezinárodní soudní dvůr (dále MSD) sídlící v Haagu přelomové poradní stanovisko, ve kterém určil, že okupace palestinských území Izraelem je nezákonná. Valné shromáždění OSN v prosinci 2022 požádalo MSD, aby ve stanovisku posoudil právní důsledky politiky a praktik, které Izrael uplatňuje na okupovaném palestinském území.

Izrael od roku 1967 vybudoval na Západním břehu Jordánu a ve východním Jeruzalémě přibližně 160 osad, v nichž žije přibližně 700 tisíc Židů. Podle poradního stanoviska MSD porušuje Izrael svou přítomností na palestinském území mezinárodní právo, podle něhož je zakázáno získávat území prostřednictvím ozbrojeného konfliktu nebo použití síly. Izrael navíc brání Palestincům v jejich právu na sebeurčení, které je zakotvené v obyčejovém právu, jakož i Chartě OSN.

Soud dále shledal porušení čl. 2 Úmluvy OSN o odstranění všech forem rasové diskriminace, jakožto i čl. 2 a 26 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Izraelské právní předpisy a opatření totiž systematicky diskriminují palestinský lid. Mimo to uvedl, že by Izrael měl vystěhovat všechny své osadníky ze Západního břehu Jordánu a východního Jeruzaléma a nahradit Palestincům škodu způsobenou okupací.

Poradní stanovisko soudců MSD sice není právně závazné, ale podle Gerharda Kempa, profesora trestního práva na Západoanglické univerzitě v Bristolu, mohou ovlivnit politické a diplomatické chování států. Jako příklad uvedl poradní stanovisko MSD z června 1971, podle něhož byla přítomnost Jihoafrické republiky v Namibii nezákonná, neboť byl její mandát v říjnu 1966 ukončen. Soud v něm konstatoval, že Jihoafrická republika má povinnost z Namibie okamžitě stáhnout své administrativní orgány. Tím učinil první krok k namibijské nezá-

Mezinárodní soudní dvůr v Haagu [1]

vislosti, čímž podpořil právo státu na sebeurčení a ukončení nelegální okupace.

Izraelský premiér Benjamin Netanjahu však popírá, že by okupace palestinských území Izraelem byla v rozporu s mezinárodním právem. Ve svém prohlášení odmítl rozhodnutí soudu a prohlásil, že „židovský národ není okupantem ve své vlastní zemi“.

Europol vydal studii Posouzení hrozeb organizované trestné činnosti na internetu 2024

Zpráva o Posouzení hrozeb organizované trestné činnosti na internetu (IOCTA) je každoročně vydávaná studie pod záštitou Evropského policejního úřadu (Europol) zabývající se hrozbami a trendy v oblasti kyberkriminality. Letos vydaná studie pokrývá tři nejčastěji se vyskytující kybernetické trestné činy v Evropské unii – kybernetické útoky pomocí ransomwaru [1], pohlavní zneužívání dětí na internetu a podvody při internetových platbách.

Podle studie byl v minulém roce zaznamenán nárůst v počtech materiálu týkající se pohlavního zneužívání dětí, které se šíří online a podněcují kyberšikanu nebo sexuální vydírání nezletilých. Problematický je rovněž materiál týkající se pohlavního zneužívání dětí, který je vytvářen pomocí umělé inteligence, neboť bývá obtížnější identifikovat pachatele.

Europol očekává v příštích letech další nárůst v počtu trestných činů v kyber prostoru s využitím umělé inteligence, zejména při trestných činech jako jsou sexuální vydírání nebo podvody. Podle výkonné ředitelky Europolu Catherine De Bolle musí státní orgány činné v trestním řízení neustále vzdělávat a rozšiřovat znalosti v tomto oboru. Je potřeba, aby měly k dispozici dostatečně sofistikované nástroje k prevenci takových trestných činů.

Ze studie také vyplývá, že pachatelé kybernetických zločinů bývají typicky osoby mladšího věku, kteří si často neuvědomují následky svých trestných činů. Europol proto vyzývá státy, aby se zaměřily na příčiny, které vedou jednotlivce ke kyberkriminální činnosti, jako je nedostatečná informovanost ohledně dopadů kyberkriminalit nebo socioekonomické faktory.

Nepálský Nejvyšší soud: Transgender žena je žena

Nejvyšší soud v jihoasijském Nepálu rozhodl, že transgender žena Rukshana Kapali by měla být ve všech dokumentech právně uznána jako žena, aniž by musela podstoupit lékařské nebo jiné posouzení. Kapali podala od roku 2021 více než 50 žalob na nepálskou vládu, aby se trans osoby mohly domáhat úřední změny pohlaví i bez chirurgického zákroku.

Nepálský soud vydal své rozhodnutí v listopadu minulého roku, ale jeho plné znění bylo zveřejněno až letos. Rozhodnutí uznalo, že mají trans osoby právo na výběr a změnu pohlaví podle čl. 16 nepálské ústavy. „Jsem velmi ráda a šťastná, že tento rozsudek

Europol v Haagu [2]

Nepal Pride Parade 2019 [3]

konečně ukončil diskriminaci a stigmatizaci, které jsem čelila všude, kam jsem přišla,“ řekla Kapali v rozhovoru s New York Times.

Prezidentské volby ve Venezuele

Tisíce Venezuelanů vyšlo do ulic, aby podpořily prezidentského kandidáta Edmunda Gonzáleze, který měl podle nich vyhrát prezidentské volby. Dlouho očekávané prezidentské volby ve Venezuele, které se konaly v červenci, byly výsledkem politické dohody uzavřené mezi venezuelskou vládou a tamní opozicí na podzim minulého roku na ostrově Barbados. Venezuelský prezident Nicolás Maduro se v ní zavázal uspořádat svobodné a spravedlivé volby, kvůli čemuž uvolnil americký prezident Joe Biden hospodářské sankce vůči Venezuele.

Vláda však své sliby nesplnila. Na začátku letošního roku uložil venezuelský nejvyšší soud Maríí Corině Machado zákaz vykonávání veřejné funkce za údajné protistátní spiknutí. Tímto krokem soud nakloněný Madurovi diskvalifikoval hlavní opoziční kandidátku. Kromě toho bylo zjištěno, že venezuelská vláda úmyslně zablokovala opozici přístup do celostátních médií.

Kandidátka Marí Corina Machado byla následně nahrazena diplomatem Edmundem Gonzálezem Urrutiou. Přestože se venezuelská vláda snažila opozici stále cenzurovat, v předvolebním průzkumu vyhrál González nad Madurem s velkým ná-

Nicolás Maduro [4]

skokem. V den voleb však získal Nicolás Maduro 51 % hlasů, zatímco Edmundo González Urrutia pouze 44 %.

Podle zprávy OSN vyvolalo znovuzvolení Nicoláse Madura v červencových prezidentských volbách bezprecedentní vlnu represí. Pochybnosti vyvolal i samotný dopis od opozičního kandidáta Gonzálezze, ve kterém uznal Nicoláse Madura za vítěze voleb. González ve videu zveřejněném na sociálních sítích X prohlásil, že dopis podepsal pod nátlakem.

Vládní opozice, Evropská unie, Spojené státy a řada zemí žádají proto o zveřejnění detailních výsledků voleb. Rada EU zároveň prohlásila, že volební výsledky vyhlášené venezuelskou ústřední volební komisí nemůže Evropská unie uznat, dokud nebudou zveřejněny důvěryhodné záznamy o hlasování z volebních místností. Venezuelská vláda však dosud detailní výsledky voleb nezveřejnila.

Poznámky

- [1] Ransomware se rozumí škodlivý program, který po spuštění zašifruje data počítače či obdobného zařízení, a jejich následné zpřístupnění pak útočník podmiňuje platbou výkupného.

Zdroje

- Berg, R. (2024, červenec 19). UN top court says Israeli occupation of Palestinian territories is illegal. BBC News. Získáno z <https://www.bbc.com/news/articles/cjerjzxlpvdo>.

Council of the EU. (2024, srpen 4). Venezuela: Statement by the High Representative on behalf of the EU on post-election developments. Získáno z <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/08/04/venezuela-statement-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu/>.

Europol (2024), Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA) 2024, Publications Office of the European Union, Luxembourg. Dostupné z <https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Internet%20Organised%20Crime%20Threat%20Assessment%20IOCTA%202024.pdf>

Goodman, J., & García Cano, R. (2024, červenec 30). Venezuelan opposition says it has proof its candidate defeated President Maduro in disputed election. AP News. Získáno z <https://apnews.com/article/venezuela-presidential-election-maduro-machado-edmundo-results-acece6c8cd3a8fc88086c2dd71963b759>.

Knight, K. (2024, červenec 31). Nepal Supreme Court Rules Trans Woman Is a Woman. Human Rights Watch. Získáno z <https://www.hrw.org/news/2024/07/31/nepal-supreme-court-rules-trans-woman-woman>.

Kurmanaev, A., Robles, F., & Turkewitz, J. (2024, červenec 28). Venezuela's Autocrat Is Declared Winner in Tainted Election. The New York Times. Získáno z <https://www.nytimes.com/2024/07/28/world/americas/venezuela-election-results.html>.

Rokos, M. (2024, červenec 19). Soud v Haagu: Izrael musí ukončit okupaci palestinských území a platit reparace. Seznam Zprávy. Získáno z <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-soud-v-haagu-izrael-musi-ukoncit-okupaci-palestinskyh-uzemi-a-platit-reparace-256214.c>

Siddique, H. (2024, červenec 19). UN court orders Israel to end its occupation of Palestinian territories. The Guardian. Získáno z <https://www.theguardian.com/world/article/2024/jul/19/israels-settlement-policies-break-international-law-court-finds>.

Fotografie

- [1] Mezinárodní soudní dvůr v Haagu. Den Haag - Scheveningseweg - View WSW on Vredespaleis - International Court of Justice, autor: Txllxt Txllxt, 15. srpen 2008, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.
- [2] Europol v Haagu. Europol The Hague 2020, autor: Vysotsky, 4. srpen 2020, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.
- [3] Nepal Pride Parade 2019. NPP2019 6, autor: AllyProud, 29. červen 2019, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.
- [4] Nicolás Maduro. El Salvador President with Maduro Jan 2019 01, autor: Presidencia El Salvador, 10. leden 2019, zdroj: Wikimedia Commons, CCo 1.0 DEED.

4) Česká republika a lidská práva

Vedoucí sekce: Lucie Nechvátalová a Jiří Novák

Extremismus v ČR

Denis Pauk

Ministerstvo vnitra vydalo pololetní zprávu o extremismu na území ČR. Dle této zprávy se extremismu dopouští zpravidla jednotlivci, a to nezávisle na sobě. Zpráva také zmiňuje, že se extremismus nejčastěji týká pravicových extremistů a populistů - v tomto případě však existuje výjimka v podobě proruských extremistů. Ti jsou vysoce organizovaní a na našem území provádí jak hybridní, tak i přímé útoky. Za první polovinu letošního roku bylo v důsledku extremismu registrováno celkem 100 nenávistně motivovaných trestných činů.

První polovina letošního roku je za námi - Ministerstvo vnitra proto nachystalo pravidelnou pololetní zprávu o extremismu (dále zpráva). Na přetřes přišel zejména antisemitismus a pravicový extremismus, zpráva se však nevyhýbá ani ruským aktivitám na území České republiky či ortodoxnímu komunismu. Závěr jedenácti stránkové zprávy tvoří statistické údaje o nenávistně motivované kriminalitě za první pololetí roku 2024.

Pravicový extremismus

Podle zprávy dochází k pravicovému extremismu v ČR zejména skrze izolované jednání jednotlivců, kteří se často hlásí k neonacistické či nacistické ideologii. Zjevně nejkoordinovanější projevy pravicového extremismu probíhají na fotbalových stadionech, a to v řadách hooligans a ultras. Typicky se jedná o pokřiky „Jude Slavie“ či „polští Židi.“

Skupina pravicových extremistů je vnitřně ideologicky nesoudržná. Kupříkladu ortodoxní neonacisté se drží obdivu německého Wehrmachtu a jednotek SS v boji proti Sovětskému svazu, zatímco někteří extremisté se však naopak přiklání k prokremelské propagandě a otevřeně podporují Ruskou federaci.

Ministerstvo vnitra vypracovalo pololetní zprávu o extremismu [1]

Xenofobně-populistické subjekty

Ze zprávy vyplývá, že „arénou primitivních rasistických útoků zůstává prostředí českého fotbalu.“ K šíření anticiganistických, islamofobních a protimigrantských narativů však významně přispívají také tradiční populistické politické subjekty v čele s hnutím SPD.

Tuzemskou extremistickou scénu znatelně ovlivňuje geopolitický vývoj. Zřejmě nejčastěji byly xenofobní útoky mířeny na Ukrajince, policejní specialisté však upozorňují také na nárůst antisemitských incidentů. Velký vliv má dle zprávy kremelská propaganda, která u české předsudečně nenávistné scény slaví na poli ovlivňování velké úspěchy.

Paramilitární skupiny

Zřejmě největší kauzou spojenou s domobrancí je akce členů Národní domobrany. Ti se na únorovém protestu zemědělců v Praze prezentovali před pódiem ve vojenských stejnokrojích vzor 95 – ty přitom v současnosti stále využívá Armáda ČR. Pražští policisté proto oznámili orgánům veřejné moci své podezření na jednání rozporné se zákonem o ozbrojených silách.

S protestem zemědělců se pojí i čin pravicového extremisty Pavla Matějného, který na sociální síti vyhrožoval tím, že se k protestu připojí se samopallem. Policie ČR u něj při domovní prohlídce našla funkční a nelegálně drženou útočnou pušku s náboji. V současnosti je proto Matějný držen ve vazební věznici v souvislosti s nedovoleným ozbrojováním a s nenávistnými příspěvky na sociálních sítích.

Dezinformační média

Alternativní zpravodajské servery patří ke stálým českému extremismu. Jejich konzumenti se v užívání alternativních médií utvrdili a ke zprávám klasických seriózních médií přistupují nejen skepticky, ba s odporem.

Alternativní média přitom sdílí v zásadě výhradně nenávistný obsah zaměřený vůči migrantům, muslimům, Židům, Romům nebo LGBT+ komunitě. Narůstá však také počet útoků na Českou republiku, respektive na její legitimitu.[1]

Alternativní články bývají psány podle jednoduchého algoritmu. Autor článku vytváří na základě spouštěcího mechanismu – tím je zpravidla reálná či fiktivní situace vykreslující člena menšiny v negativním světle. Středobodem článku je titulky nebo perex, který zpravidla jen konkretizuje spouštěcí mechanismus. Zbytek textu bývá napříč články veskrze totožný. Jedná se zpravidla o sdělení, že *„Západ je slabý a islamizovaný, žít na Západě je nebezpečné, úřady jsou bezradné a v Rusku by se nic takového nestalo, proč je třeba podporovat ruské politiky.“*

Zpráva varuje před nebezpečím automaticky generovaného obsahu s využitím umělé inteligence. Autoři těchto článků by pomocí nových technologií mohli znásobit svou produkci a účinně zahltil mediální prostor.

Ruské působení v ČR

Ruská federace v České republice podniká hybridní operace – ministr vnitra Rakušan tvrdí, že proti Česku Rusko průběžně podniká zejména kybernetické útoky. *„Když k tomu připočtu, že policisté zadrželi Kolumbijce podezřelého ze zhářství na objednávku ruských bezpečnostních složek, je jasné, že Rusko proti nám útočí všemi možnými prostředky,“* dodává. S podezřením na sabotáže řízené z území Ruské federace

Primitivní rasismus je nadále doménou fotbalových hooligans a ultras [2]

pracují i bezpečnostní složky dalších evropských zemí.

Kromě přímých útoků a šíření kremelské propagandy probíhají i poněkud taktnější formy propagace proruských narativů, a to zejména v podobě pravidelného přejezdu motorkářské skupiny Nočních vlků a Brat za Brata.

Ideologický rozvrat

Ze zprávy je patrné, že klasické koncepty ideologií se pomalu rozpadají. Dělení na levičáky a pravice do dimenze extremismu ztrácí na významu. Demografické rozdělení se začíná soustředit spíše kolem štěpné linie nacionalismu. Proto mnozí – i tradiční – politici restrukturalizují své politické programy tak, aby se stavěli do pozice nacionalistických politiků, u nichž je ČR na prvním místě, a to i za cenu nenávistných narativů.

Vidno je to například u již zmíněných pravicových extremistů, kteří tíhnou ať už k nenávisti vůči Sovětskému svazu, anebo k sympatiím k Ruské federaci. Nad rámec toho ovšem vzniká *„antisystémové hnutí,“* jehož hlavním spojovacím prvkem je nezávisle na preferované ideologii právě nacionalismus a boj proti současné organizaci státu.

Antisystémové hnutí je však v této době podle zprávy roztržité, řeší přespříliš mnoho témat, postrádá jakoukoli vizi a není dostatečně organizované.

Vůdčí osobnosti tohoto hnutí jsou navíc velice často unášeny pouze „trendy“ sociálních sítí – rychle se objeví, ale ještě rychleji jsou nahrazeny.

Statistika nuda je...

... má však cenné údaje! Z poznatků Odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra vyplývá, že v prvním pololetí roku 2024 bylo v ČR registrováno celkem sto nenávisně motivovaných trestných činů. Nejčastějším takovým činem, s celkem třiceti pěti zářezy, je násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 trestního zákoníku. Na druhém místě se umístilo podněcování k nenávisti vůči skupině osob, nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356. Naopak, s ohledem na odstavec o pracovém extremismu poněkud překvapivě, nejméně registrovaných trestných činů bylo zaznamenáno u výtržnictví podle § 358. Ze sta registrovaných trestných činů bylo objasněno celkem 38 z nich.

Ze sta nenávisně motivovaných zaregistrovaných trestných činů jich skoro polovina, celkem 46, byla registrovaná v Praze. Ta nelichotivému žebříčku vévodí s vysokým odskokem na druhý Liberecký kraj, v němž bylo těchto činů registrováno celkem devět.

Co se obětí těchto činů týče, celkem jich bylo registrováno 72. Nejohroženější minoritou jsou podle těchto statistik Ukrajinci (celkem 42 obětí), v závěsu následovaní Židy (25 obětí).

Největší hrozby

Pro Českou republiku podle zprávy nadále zůstává největším bezpečnostním rizikem působení Ruska. Šíření prokremelské propagandy společně s hybridními útoky nejen že narušuje územní výsost a suverenitu České republiky, navíc také podstatně radikalizuje české voliče. Prioritním cílem nenávisné rétoriky přestalo být rozdmýchávání negativních emocí vůči migrantům, muslimům, Židům, Romům či LGBT+ komunitě, ale zajistit hodnotový posun a podporovat pozitivní obraz Ruska.

Poznámky

[1] Jde zejména o pseudoprávní tvrzení, že ČSFR zaniklo protiprávně, protože orgány veřejné moci postrádají jurisdikci.

Kolumbijský žhář byl pravděpodobně financován Ruskem [3]

Zdroje

Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR. (2024). *Projekty extremismu a předsudečné nenávisti*. Souhrnná situační zpráva 1. pololetí roku 2024. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/pololetni-zpravy-o-extremismu-odboru-bezpecnostni-politiky-mv.aspx>.

Rözler, A. (2024, červenec). *Zpráva o extremismu za 1. pololetí 2024: Stále vládní antisystémové hnutí, doplácí ale na roztržitost a absenci víze*. Narativy extremistů určuje ruská propaganda. [tisková zpráva]. Získáno z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zprava-o-extremismu-za-1-pololetí-2024-stale-vladne-antisystemove-hnuti-doplaci-ale-na-roztrizenost-a-absenci-vize-narativy-extremistu-urcuje-ruska-propaganda.aspx>.

Fotografie

[1] Ministerstvo vnitra vypracovalo pololetní zprávu o extremismu. Letná Ministerstvo vnitra (6869), autor: Gampe, 30. květen 2015, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.

[2] Primitivní rasismus je nadále doménou fotbalových hooligans a ultras. Hooligans FCB-Slavia 30092018, autor: Tadeáš Bednarz, 30. září 2018, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.

[3] Kolumbijský žhář byl pravděpodobně financován Ruskem. Car Arson, autor: TC MORGAN, 4. leden 2015, zdroj: Flickr, CC BY-NC-SA 2.0 DEED.

Trnitá cesta znásilněné dívky vstříc satisfakci

Jakub Dubják

Ústavní soud se mohl opětovně vyjádřit k problematice náhrad nemajetkové újmy zvláště zranitelných obětí trestných činů. K porušování jejich základních práv trestními soudy v rámci tzv. adhezních řízení měl již dříve možnost sdělit svá stanoviska. Krom preventivní povinnosti před sekundární viktimizací obětí zde hraje roli i ochrana veřejného zájmu na zjištění trestné činnosti a potrestání pachatele. Jak nedávno pochybily obecné soudy v případě zneužívané nezletilé dívky?

V loňském říjnovém Buletinu (str. 26) jste se již mohli dočíst o úskalích, která se mohou pojít k náhradě nemajetkové újmy zvláště zranitelných obětí v rámci tzv. adhezního řízení. Ústavní soud (dále ÚS) již v minulosti shledal, že trestní soudy v těchto případech zasáhly do základních práv zvláště zranitelných obětí. Zdůraznil při tom, že soudy mají mimo jiné povinnost vyvarovat se jejich sekundární viktimizaci, která může spočívat v tom, že by byly před soudem opětovně vystaveny svým tyranům.

Další případ, další nález ÚS

ÚS dostal opětovně možnost se k dané problematice vyjádřit ve svém čerstvém letním nálezu IV. ÚS 855/24.[1] Nezletilá stěžovatelka, v době vydání nálezu dvanáctiletá dívka, byla obětí pohlavního zneužívání ze strany přítele její matky (pachatel). K těmto krutostem docházelo mezi sedmým a desátým rokem dívčina života, kdy její matka žila společně s pachatelem.

Okresní soud v Blansku (nalézací soud) nejprve uznal pachatele vinným ze zločinu pohlavního zneužití dívky a přečinu ohrožování její výchovy. Dívka v trestním řízení uplatnila nárok na náhradu nemajetkové újmy. Nalézací soud ji však s tímto nárokem odkázal na civilní soudní řízení. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že dívka dle něj nepředložila „žádné listinné důkazy v podobě zpráv odborných lékařů či psychologů“, aby prokázala míru narušení jejího přirozeného psychického a sexuálního vývoje.

Městský soud v Brně pochybil [1]

Dívka se proti rozhodnutí nalézacího soudu odvolala. Odvolání však Krajský soud v Brně (odvolací soud) zamítl a nalézacímu soudu přisvědčil. To, že pachatel způsobil dívce újmu nerozporoval, nicméně odkázal na výpověď její matky. Ta uvedla, že dívka je „v pořádku“, o tom, k čemu došlo nechce mluvit a nastalým událostem zatím nerozumí. Matka rovněž projevila své obavy ohledně dalších možných výsledků její dcery. Odvolací soud k tomu poukázal na skutečnost, že dívce výslech u policie nebyl příjemný a již se k němu nechce vracet. Dívka proti oběma rozhodnutím podala ústavní stížnost.

Argumentace stěžovatelky

Dívka tvrdila, že obecné soudy porušily její právo na nedotknutelnost osoby, na soukromí a rovněž na spravedlivý proces. Poukázala na to, že je zvláště zranitelnou obětí a argumentace výpovědí její matky je irelevantní, jelikož se jedná o názor

laika, nikoliv odborníka. K nutnosti prokázat její duševní útrapy vyvolané pachatelem poukázala na to, že i odvolací soud ve svém odůvodnění uznal, že jí je svými činy skutečně způsobil. Dle dívky si obecné soudy „měly učinit úsudek o vyšší náhrady i bez lékařských zpráv“.

Jak ÚS nakonec rozhodl?

ÚS zrušil rozhodnutí obecných soudů v rozsahu, ve kterém jimi byla dívka odkázána na civilní soudní řízení, aby se domáhala náhrady nemajetkové újmy. Shledal, že jimi porušily základní právo dívky na nedotknutelnost její osoby, soukromí a soudní ochranu.

Argumentace ÚS

ÚS k otázce ochrany nedotknutelnosti osoby a jejího soukromí uvedl, že za zásah do tělesné a duševní integrity je nutné považovat i „*pouhé způsobení bolesti*“. Takto způsobená újma se dle ÚS musí projevit do výsledného nároku na náhradu škody přiznaného oběti trestného činu. Co se nemateriální újmy způsobené trestným činem týče, dle ÚS nemusí mít pouze podobu újmy na zdraví, ale může rovněž spočívat v netrvalé psychické újmě vyvolané sexuální zneužíváním.

ÚS poukázal na povinnost soudů vyvarovat se sekundární viktimizaci obětí. Ta dle ÚS může spočívat v tom, že musejí opětovně prožívat nepříjemné anebo traumatizující zážitky v rámci samostatného civilního řízení. ÚS v tomto ohledu zdůraznil, že trestní soudy by měly zvažovat, do jaké míry je možné naplnit účel ochrany obětí trestných činů tím, že je odkáží s jejich nároky na náhradu újmy na civilní řízení. Varoval i před nevhodným nadužíváním takového odkazování soudy.

ÚS poukázal na povinnost státu zajistit „*efektivní systém procesních institutů sloužících ke kompenzaci újmy způsobené trestnou činností*“. Krom soukromého zájmu poškozeného je dle ÚS skrze tuto povinnost chráněn i veřejný zájem na „*zjištění trestné činnosti a potrestání pachatele*“. Zdůraznil, že trestní soudy mají posuzovat nárok poškozeného na náhradu újmy, pokud to zjištěný skutkový stav umožňuje posoudit. Uzavřel, že i skrze adhezní výrok lze zasáhnout do základních práv obětí trestných činů.

Sexuální násilí je nepřijatelné [2]

ÚS shledal, že obecné soudy odkázaly dívku na civilní řízení, aby se domáhala náhrady nemajetkové újmy, především na základě toho, že nepředložila výše zmíněné listinné důkazy (např. lékařskou zprávu). Připustil, že v případě psychické újmy na zdraví typu posttraumatické stresové poruchy by takový požadavek byl opodstatněný. V daném případě se však jednalo o duševní útrapy či při nejmenším újmu na přirozených právech dívky. O náhradě těchto lze dle ÚS rozhodnout i na základě jiných skutečností; jako je například výpověď poškozeného.

Dle ÚS pohlavní zneužívání „*z povahy věci způsobuje újmu na přirozených právech obětí ..., kterou je třeba nahradit*“. Tudíž pro rozhodnutí o náhradě újmy nebylo nezbytné, aby došlo k narušení zdravého duševního nebo sexuálního vývoje dívky. ÚS dále vyloučil argumentaci věkem dívky a tím, že nebyla schopna zcela pochopit zásah do svých základních práv.[2] Nakonec tedy uzavřel, že ve světle východisek, které rozvinul ve své argumentaci, rozhodnutí obecných soudů nebyla s to obstát.

Vybrané dřívější závěry ÚS k dané problematice

ÚS měl možnost se k problematice zvláště zranitelných obětí v kontextu sexuálního násilí vyjádřit již dříve. Například ve svém nálezu III. ÚS 2731/14 ÚS zdůraznil, že v případě sexuálně motivovaného

násilí mají trestní soudy povinnost „postupovat obzvláště citlivě k případné oběti takového jednání“.

ÚS přispěl k předchozímu závěru v nálezů III. ÚS 2665/22. Zde zdůraznil, že „nelze opomíjet ani to, že v případě zvláště zranitelného statusu těchto účastníků může být povinností obecných soudů uzpůsobit vedení řízení jejich specifické situaci a zajistit, aby se důvod této zvláštní zranitelnosti projevil v jejich procesní sféře co možná nejméně negativně v porovnání s ostatními“. V daném případě by se tedy dalo obecným soudům dále vytknout, že dostatečně nezohlednily, že se jednalo o zvláště zranitelnou oběť (dítě) sexuálního násilí.

V nálezů II. ÚS 3003/20 ÚS dále uzavřel, že zvláště zranitelnému jedinci nelze snižovat náhradu nemajetkové újmy vzniklé znásilněním pouze kvůli tomu, že vlivem svého postižení není schopen „plně chápat zásah do svého základního práva“. Ve svém nálezů I.

Sekundární viktimizace je nežádoucí [3]

ÚS 1222/22 pak ÚS seznal za nepřipustné chtít po zvláště zranitelné oběti znásilnění, aby podle hmotného práva správně kvalifikovala svůj nárok. Zde se jednalo o otázku, zdali bylo zapotřebí odčinit duševní útrapy nebo tzv. další nemajetkovou újmu.

Poznámky

- [1] Nález Ústavního soudu ze dne 24. července 2024 sp. zn. IV. ÚS 855/24. K nahlédnutí zde https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezzy/2024/4-855-24_AN.pdf.
- [2] K argumentaci matčiny hodnocení dívčina stavu ÚS přímo uvedl, že jej „lze vzít v úvahu, avšak samo o sobě nevylučuje závěr o negativních dopadech trestné činnosti pachatele“.

Zdroje

- Abbasi, K. (Červenec, 2024). Nárok zvláště zranitelné oběti na náhradu nemajetkové újmy v trestním řízení [tisková zpráva]. Dostupné z <https://www.usoud.cz/aktualne/narok-zvlaste-zranitelne-obeti-na-nahradu-nemajetkove-ujmy-v-trestnim-rizeni>.
- Dubják, J. (2023). ÚS: Náhrada nemajetkové újmy zvláště zranitelných obětí přiznatelná již v adhezním řízení. *Bulletin lidských práv*, 15. ročník, s. 26-29.
- Nález Ústavního soudu ze dne 13. října 2015 sp. zn. III. ÚS 2731/14. Dostupné z <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=90010&pos=275&cnt=530&typ=result>.
- Nález Ústavního soudu ze dne 3. srpna 2021 sp. zn. II. ÚS 3003/20. Dostupné z <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=117020&pos=13&cnt=14&typ=result>.
- Nález Ústavního soudu ze dne 14. února 2023 sp. zn. III. ÚS 2665/22. Dostupné z: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=123205&pos=3&cnt=3&typ=result>.
- Nález Ústavního soudu ze dne 26. června 2023 sp. zn. II. ÚS 297/22. Dostupné z <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=124460&pos=10&cnt=10&typ=result>.
- Nález Ústavního soudu ze dne 27. června 2023 sp. zn. I. ÚS 1222/22. Dostupné z <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=124441&pos=5&cnt=5&typ=result>.
- Nález Ústavního soudu ze dne 24. července 2024 sp. zn. IV. ÚS 855/24. Dostupné z https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezzy/2024/4-855-24_AN.pdf.

Fotografie

- [1] Městský soud v Brně pochybil. Archanděl Michael Brno, autor: Fext, 28. březen 2012, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0 DEED.
- [2] Sexuální násilí je nepřipustné. Socha Žena na slunci v ulici Anstázova (Q64815695) 02, autor: Barocco, 22. červen 2021, zdroj: Wikimedia Commons, CCO 1.0 DEED.
- [3] Sekundární viktimizace je nežádoucí. Memorial to the Victims of Communism, Prague, autor: High Contrast, 27. říjen 2012, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 3.0 DE DEED.

Ústavní soud: Neúplný spis je zásahem do práva na soudní ochranu

Barbora Headlandová

V červenci rozhodl Ústavní soud ve věci přípustnosti vydání tuniského občana k výkonu trestu na doživotí. Do případu zasáhl na základě ústavní stížnosti poté, co bylo Vrchním soudem v Praze porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. V důsledku administrativního pochybení totiž vrchnímu soudu nebylo řádně a včas předloženo doplněné odůvodnění stížnosti prvostupňovým soudem.

Ústavní soud (ÚS) zčásti vyhověl stížnosti stěžovatele [1], který namítal porušení práva na soudní ochranu, neboť soud prvního stupně nepředložil Vrchnímu soudu v Praze (vrchní soud) doplněné odůvodnění stížnosti, a ten tak blanketní stížnost zamítl. Zároveň se obecné soudy nevypořádaly s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), která ve věci vydání osoby do cizího státu k výkonu trestu odnětí svobody na doživotí uvádí relevantní závěry. Současně také nedošlo k vypořádání se s návrhem stěžovatele na doplnění dokazování.

Odsouzení tuniského občana

Prvostupňový soud v Tunisku shledal stěžovatele, který je tuniským občanem, vinným, v jeho nepřítomnosti, z drogové trestné činnosti a odsoudil jej k trestu odnětí svobody na doživotí. Stěžovatel byl následně zadržen na území České republiky na základě tuniského zatýkacího rozkazu. Po převzetí do předběžné vazby zažádala tuniská strana o jeho vydání k výkonu trestu.

Městský soud v Praze (městský soud) následně rozhodl [2], že vydání stěžovatele do Tuniska je přípustné. V odůvodnění argumentoval především tím, že stěžovatel nebude při výkonu trestu podroben krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení. Městský soud zároveň požádal tuniskou stranu o doplnění diplomatických záruk vzhledem

Městský soud nepředložil doplněnou stížnost [1]

ke zhoršujícímu se stavu lidských práv v Tunisku. Tyto doplněné diplomatické záruky shledal dostatečnými, neboť umožňovaly sledování zacházení se stěžovatelem. Stěžovatel sice namítal, že jeho bratr byl v Německu odsouzen v témže trestním řízení a nebyl do Tuniska vydán, městský soud ovšem návrh na doplnění dokazování zamítl pro nadbytečnost.

Blanketní stížnost a nepředložené odůvodnění

Stěžovatel podal proti usnesení městského soudu blanketní stížnost, ve které uvedl, že odůvodnění doplní, což také ve lhůtě provedl. Městský soud ovšem vrchnímu soudu nepředložil doplněné odůvodnění stížnosti a ten tak stížnost zamítl. [3]

Vrchní soud přezkoumal usnesení městského soudu i přes chybějící odůvodnění stížnosti a shledal, že se městský soud řádně vypořádal se všemi námitkami stěžovatele a rovněž souhlasil s nadbytečností důkazního návrhu na vyžádání německého rozhodnutí ve věci jeho bratra.

Přezkoumání Ústavním soudem

Ústavní soud dospěl po přezkoumání celého případu a vyjádření se účastníků a vedlejších účastníků k závěru, že je ústavní stížnost částečně důvodná. Vrchní soud rozhodl o stížnosti stěžovatele, aniž by vzal v důsledku administrativního pochybení v potaz včasné doplněné odůvodnění blanketní stížnosti. Tímto rozhodnutím tak došlo k porušení práva stěžovatele na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny.

Usnesení obou soudů zároveň neobsahovala dostatečné a věcné odůvodnění k důkaznímu návrhu stěžovatele a relevantní judikatuře ESLP. I přesto, že by administrativní pochybení postačovalo ke zrušení daného rozhodnutí, zabýval se ÚS i některými námitkami stěžovatele.

ÚS se zaměřil zejména na nedostatečné vypořádání se s návrhem stěžovatele na doplnění dokazování, neboť se v případě jeho bratra jednalo o totožnou trestní věc se stejným vydáním do Tuniska. Pokud by německá strana například nepřijala diplomatické záruky a česká strana ano, bylo by nutné zjistit, proč se pohled obou států na diplomatické záruky Tuniska liší. Nešlo tedy o nadbytečný důkaz, ale o zcela relevantní doplnění dokazování.

I z judikatury ESLP vyplývají konkrétní závěry, které jsou relevantní pro vydání cizího občana k výkonu trestu odnětí svobody na doživotí. S těmito závěry se ovšem obecné soudy nijak nevypořádaly a jejich odůvodnění neobsahují komplexní hodnocení všech relevantních okolností daného případu.

Návrat před vrchní soud

V závěru ÚS uvedl, že věc vrací před vrchní soud, aby dal prostor stěžovateli uplatňovat i nadále své námitky. Vrchní soud bude muset nyní v novém řízení rozhodnout znovu o námitkách stěžovatele

ÚS zasáhl ve věci vydání cizího občana [2]

le na základě úplné spisové dokumentace, dále je povinen si vyžádat rozhodnutí německých orgánů a vypořádat se s jejich závěry i se závěry plynoucími z rozhodnutí ESLP.

Poznámky

- [1] Nález Ústavního soudu ze dne 10. července 2024, sp. zn. II. ÚS 1287/24.
- [2] Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. ledna 2024, č. j. Nt 408/2023-586.
- [3] Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. března 2024, č. j. 14 To 33/2024-626.

Zdroje

- Abbasi, K. (2024, červenec). *Ústavní soud zasáhl v řízení o přípustnosti vydání do cizího státu k výkonu trestu na doživotí* [tisková zpráva]. Získáno z <https://www.usoud.cz/aktualne/ustavni-soud-zasahl-v-řízení-o-připustnosti-vydání-do-cizího-státu-k-výkonu-trestu-na-doživotí>.
- Nález Ústavního soudu ze dne 10. července 2024, sp. zn. II. ÚS 1287/24. Získáno z https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2024/2-1287-24-AN.pdf.

Fotografie

- [1] Městský soud nepředložil doplněnou stížnost. Městský soud v Praze 4, autor: VítVit, 26. květen 2024, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.
- [2] ÚS zasáhl ve věci vydání cizího občana. Sněmovní sál po rekonstrukci, autor: Aleš Ležatka, zdroj: Ústavní soud.

Aktuality české sekce

Anna Pěničková

Festival hrdosti Prague Pride

V Praze se ve dnech 5.-8. srpna 2024 pořádal již 14. ročník Prague Pride Festival. Nezisková organizace Prague Pride, která festival pořádá, se tak snaží vytvářet respektující a bezpečné prostředí, kde mohou být LGBT+ lidé sebou. Organizace podporuje sebepřijetí a coming out jednotlivců, a kromě pořádání festivalu Prague Pride, se věnuje i vzdělávání a poskytování podpory prostřednictvím různých projektů, jako je poradna Sbarvouven.cz a iniciativa #ozvise proti předsudečnému násilí.

Tématem letošního ročníku Prague Pride byla rodina. Organizátoři chtěli poukázat na to, že rodina může mít různé podoby a že duhové rodiny jsou součástí naší společnosti. Zároveň upozorňovali na to, že pojem rodina je často spojován s tlakem na LGBT+ komunitu, přičemž je zdůrazňováno, že rodina by se měla skládat pouze z ženy a muže v tradičních rolích matky a otce.

Festival také odrážel současnou politickou situaci v Česku. Navzdory snahám aktivistů a podpory veřejnosti zůstávají stejnopohlavní páry v právním postavení, které je oproti manželství omezené. Aktuální novela občanského zákoníku sice odstraní označení „registrované“ partnerství, ale nadále zůstávají omezeny, například v oblasti osvojení dětí. Aktivisté však nehodlají ustoupit a plánují pokračovat v boji za rovné manželství pro všechny páry, bez ohledu na jejich pohlaví.

[Prahou prošel duhový průvod Prague Pride \[1\]](#)

[Prezident Petr Pavel uděloval milosti \[2\]](#)

Udělování milostí prezidentem

Prezident Petr Pavel udělil své první milosti od nástupu do funkce. Od začátku roku dorazilo na Hrad více než 700 žádostí, z nichž prezident vyhověl čtyřem žadatelům. Prezidentovo rozhodnutí udělovat milosti je navázáno na přenesení této agendy z Ministerstva spravedlnosti zpět na Kancelář prezidenta republiky, což vstoupilo v platnost od 1. ledna 2024.

První milost byla udělena mladé matce tří malých dětí, která byla odsouzena za majetkovou trestnou činnost. Prezident přihlédl k tomu, že trest zhoršoval již tak složitou finanční situaci rodiny, protože otec dětí nemohl kvůli péči o ně docházet do zaměstnání. Rozhodnutí podpořil i příslušný orgán péče o děti.

Další milost získala opět matka sedmi dětí, která si odpykávala trest za krádeže a neoprávněné podnikání spáchané před více než deseti lety. Prezident prominul zbytek jejího trestu, protože hrozilo, že děti budou kvůli náročnosti péče odebrány a umístěny do ústavní či pěstounské péče.

Třetí udělená milost byla udělena šestatřicetiletému cizinci, který při řízení pod vlivem alkoholu způsobil dopravní nehodu s hmotnou škodou. Cizinec plně uhradil škodu i peněžitý trest a odsloužil více než polovinu zákazu řízení.

Poslední milost obdržel šestasedmdesátiletý český občan odsouzený v zahraničí za pašování drog k sedmadvacetiletému nepodmíněnému trestu. Tento trest by vzhledem k jeho věku prakticky znamenal doživotí a po přihlédnutí k již odpykané části trestu se prezident rozhodl zasáhnout i v tomto případě.

Jak fungují nejvyšší soudní instance?

Nejvyšší soud a Ústavní soud je možné označit jako jedny z nejvyšších soudních institucí v České republice. Práce těchto institucí může být pro veřejnost mnohdy velmi abstraktní a zahalená do složitých právních obrátů. Proto se tyto instituce rozhodly vytvořit edukativní videa přibližující široké veřejnosti jejich práci.

Ústavní soud video zveřejnil na svém facebookovém profilu. V téměř šesti minutovém videu Ústavní soud představuje svoji specifickou pozici v rámci české justice a zároveň informuje, jaká práva a povinnosti mu byla díky Ústavě uložena.

[Ústavní soud představuje svou činnost v novém videu \[3\]](#)

[Nejvyšší soud ke 30. výročí své působnosti připravil infomační video \[4\]](#)

Video o historii i současné působnosti Nejvyššího soudu bylo představeno na mezinárodní konferenci uspořádané k oslavě 30. výročí fungování této soudní instituce. Konference se zúčastnili předseda Soudního dvora Evropské unie Koen Lenaerts, předsedkyně Nejvyššího soudu Nizozemska Dineke de Groot, místopředseda Nejvyššího soudu Petr Šuk a další soudci Nejvyššího soudu.

Soudy zrychlují svoji práci

Česká justice zaznamenala zrychlení, což se projevilo jak v civilních, tak v trestních kauzách. Podle statistik Ministerstva spravedlnosti vyhlášovaly soudy civilní rozsudky v průměru za půl roku, což je zlepšení o téměř dva týdny oproti předchozímu roku. Toto zrychlení představuje nejrychlejší rozhodování za posledních deset let. V trestních kauzách se doba do vyhlášení prvního rozsudku zkrátila o deset dní, přičemž nyní trvá necelé čtyři měsíce.

K rychlejšímu průběhu soudních řízení přispívají také dohody o vině a trestu, které se stávají stále populárnějšími. Tyto dohody umožňují obžalovaným uznat svou vinu a dohodnout se se státním zástupcem na trestu, což výrazně urychluje celý proces. Ministerstvo spravedlnosti také zdůrazňuje, že k urychlení řízení přispívají prohlášení viny, která umožňují soudům rozhodovat rychleji.

Vývoj ve správním soudnictví je také příznivý, klesá počet neuzavřených případů, zkracuje se doba

řízení a ustaluje se nárůst nových kauz. Pozitivní zlepšení je dle tiskové zprávy Nejvyššího správního soudu zapříčiněn také zvýšením počtu soudců a asistentů v tomto úseku justice a spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti.

Zdroje

Král, P., Krahulec, J. (2024, červenec). Soudy zrychluje i stabilní zaměstnanost. Přibývá dohod o vině a trestu, poukazuje krajská soudkyně. Získáno z <https://radiozurnal.rozhlas.cz/soudy-zrychluje-i-stabilni-zamestnanost-pribyva-dohod-o-vine-a-trestu-poukazuje-9283703>

ČTK (2024, červenec). Prezident Pavel udělil první milosti. Týkájí se dvou matek, cizince a seniora odsouzeného v Hongkongu. Získáno z https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/prezident-pavel-udelil-sve-prvni-milosti-tykaji-se-dvou-matek-cizince-a-cecha_2407301213_tko

ČTK, Volfík, R. (2024, srpen). OBRAZEM: Prahou prošly desetitisíce lidí v průvodu hrdosti Prague Pride. Program pokračuje na Letné. Získáno z https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/obrazem-prahou-prosly-desetitisice-lidi-v-pruvodu-hrdosti-prague-pride-program_2408101721_mst

Ústavní soud ČR (2024). Zajímá Vás, jak Ústavní soud pracuje? Co se děje s ústavní stížností po jejím podání a jak se o ní rozhoduje? Nejen to se dozvíte v krátkém videu o Ústavním soudu. Získáno z <https://www.facebook.com/watch/?v=1552120048675823>

Nejvyšší soud ČR (2024). Nejvyšší soud si v loňském roce připomněl 30 let své novodobé existence. Získáno z https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/SbirkasoudnichrozhodnutiastanovisekNejvyssihsoudu~Nejvyssi_soud_vydava_Sbirku_soudnich_rozhodnuti_a_stanovisek_uz_jen_v_elektronicke_podobe__soucasne_vytvoril_prehlednejsi_vyhledavani_judikatu__ktere_Sbirka_obsahuje~?open&lng=CZ

Nejvyšší správní soud (2023). Ve správním soudnictví ubývá nedodělků a zkracuje se délka řízení. Získáno z <https://www.nssoud.cz/aktualne/tiskove-zpravy/detail/ve-spravnim-soudnictvi-ubывa-nedodelku-a-zkracuje-se-delka-rizeni>

Fotografie

- [1] Prahou prošel duhový průvod Prague Pride. Prague Pride 2017, Václavské náměstí, autor: Catherine Shiflett / Prague Pride, 12. srpen 2017, zdroj: Wikipedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED. Upraveno: oříznutí.
- [2] Prezident Petr Pavel uděloval milosti. Petr Pavel, autor: Jana Jabůrková, Jiří Turek (J3T), 3. květen 2023, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED. Upraveno: oříznutí.
- [3] Ústavní soud představuje svou činnost v novém videu. Ústavní soud České republiky (29410703347), autor: Janusz Jakubowski, 27. srpen 2018, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 2.0 DEED.
- [4] Nejvyšší soud ke 30. výročí své působnosti připravil infomační video. Brno Nejvyšší soud (2), autor: Reise Reise, 29. květen 2019, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0 DEED.
- [5] České soudy zrychlily svou činnost. Soudni sin, autor: Schuminka janička, 2010, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 3.0 DEED. Upraveno: oříznutí.

České soudy zrychlily svou činnost [4]

Monitoring lidskoprávních publikací

Přehled aktuálních článků o lidských právech

Jakub Dubják

Vnitrostátní právo

Hron, D. Rozhraní justiční praxe a umělé inteligence: evoluce a výzvy. *Bulletin advokacie* 7-8/2024.

Kobyljanský, A. Konec justičního ping-pongu v trestním řízení? *Bulletin advokacie* 7-8/2024.

Spickhoff, A. Nemajetkové újmy při zneužívání dětí. *Bulletin advokacie* 7-8/2024.

Mezinárodní právo a právo Evropské unie

ESLP: Nepřiměřený trest uložený advokátovi za pohrdání soudem. *Bulletin advokacie* 7-8/2024.

Ilustrační fotografie [1]

Golovko, L.: International Legal Aspects of the Assessment of Environmental Damage Caused by Military Actions. *Bratislava Law Review* 1/2024.

Pinterová, D. Právna regulácia umelej inteligencie (perspektívy a výzvy). *Právny obzor* 4/2024.

Politologie, mezinárodní vztahy a zahraniční politika

Domin, M. Ústavná ochrana volebného systému: Slovenská republika v komparatívnej perspektíve. *Právny obzor* 4/2024.

Jan, E.: Palestina v bludném kruhu nenávisti, válek a terorismu (1948-2023). *Vojenské rozhledy* 2/2024.

Olzacka, E. Ukrainian Wartime Posters as a Tool of Participatory Propaganda During the Russian Invasion of Ukraine. *Mezinárodní vztahy* 2/2024.

Fotografie

[1] Ilustrační fotografie. Bound volumes of the Harvard International Law Journal, autor: J.-H. Janßen, 7. březen 2019, zdroj: Wikimedia Commons, CCo 1.0, upraveno: oříznuto.

Redakce Bulletinu

1) Mezinárodní trestní spravedlnost

Vedoucí sekce:

Mgr. Nikola Burdová

Nikola vystudovala Právnickou fakultu na Karlově univerzitě v Praze. Vedle lidských práv se zajímá o mezinárodní humanitární právo nebo také o právo trestní. V minulosti se věnovala například dobrovolnictví pro Amnesty International a zúčastnila se stáže v neziskové organizaci zaměřující se na uprchlické a azylové právo. Momentálně pracuje v advokátní kanceláři.

Stážisté:

Veronika Kubáňová: Veronika studovala právo na Právnické fakultě a lidská práva na Università degli Studi di Udine v Itálii. Během studia pracovala v mezinárodních advokátních kancelářích, avšak i ve větších nadnárodních společnostech. Absolvovala několik zahraničních pobytů, mimo jiné ve Spojených státech amerických. Zajímá se o Sýrii a legalitu ozbrojených konfliktů v mezinárodním právu veřejném.

Adéla Čapková: Adéla studuje práva na Právnické fakultě v Brně. Během studia absolvovala stáž na Ústavním soudě a trestním úseku Krajského soudu Brno. Zájem má především o trestní a ústavní právo a také lidská práva. Ráda se věnuje umění, zejména malbě a divadlu.

Klára Popelková: Klára je studentkou Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a během studia ji nejvíce oslovilo mezinárodní trestní právo, kterému by se chtěla věnovat i nadále. Absolvovala zahraniční studijní pobyt ve Slovinsku se zaměřením na srovnávací ústavní a mezinárodní právo. Ve volném čase byste ji nejčastěji potkali při sportu, na horách nebo při cestování s batohem na zádech.

Adéla Hrdá: Adéla kombinuje studium Právnické fakulty spolu se studiem Mezinárodních vztahů a Evropských studií na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity. V rámci svých studií se zabývá lidskými právy a právem evropským, dále ji zajímá problematika humanitárních intervencí.

Absolvovala zahraniční pobyt na Utrechtské univerzitě, kde se věnovala regionální ochraně lidských práv v Evropě.

2) Evropský systém ochrany LP

Vedoucí sekce:

Mgr. Tomáš Opat

Tomáš vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy, kde se věnoval především mezinárodnímu právu a lidským právům. Po škole nastoupil na stáž v NATO, kde působil v sekci politického plánování kanceláře generálního tajemníka. V současné době pracuje jako asistent v Evropském parlamentu, kde se věnuje především otázkám rovnosti pohlaví a práv LGBTIQ+.

Mgr. Natálie Dřínovská

Natálie vystudovala Právnickou fakultu Masarykovy univerzity a nyní studuje evropské právo na Univerzitě v Leidenu. V minulosti působila jako stážistka a/nebo asistentka na Nejvyšším správním soudu a Ústavním soudu. Zajímá se především o právo EU, jeho vztah s národními (ústavními) právními systémy a o mechanismus předběžných otázek a Soudní dvůr EU.

Stážisté:

Johana Marešová: Johana studuje třetím rokem práva na Univerzitě Karlově. Nejvíce ji baví evropské právo a trestní právo. Během svého studia absolvovala stáž na Ústavním soudě a v současné době pracuje v advokátní kanceláři.

Sára Aiblová: Sára studuje v posledním ročníku brněnské Právnické fakulty. Během svého studia absolvovala stáže na Nejvyšším správním soudu a Ústavním soudu, od druhého ročníku je členkou Akademického senátu PrF. Blízká jsou jí především témata diskriminace, feminismu a vězeňství.

Natália Hamadejová: Natália je studentkou práv na Masarykově univerzitě v Brně. Zajímá se o lidská práva, mezinárodní právo, politiku a diplomacii. Absolvovala stáž na Ministerstvu zahraničních věcí SR, či v kanceláři Michala Šimečku, předs-

dy strany Progresívne Slovensko. Její vášeň jsou všechny druhy umění, filosofie a literatura.

Jan Nevlída: Jan vystudoval Evropské právo a politiky EU na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. V současnosti se zabývá dotacemi v rámci strukturálních fondů EU. Kromě unijních politik se zajímá o evropskou integraci a o systém ochrany lidských práv na úrovni Evropské unie.

3) Mezinárodní politika, byznys a LP

Vedoucí sekce:

Mgr. Bc. Michaela Stenzelová

Michaela vystudovala Právnickou fakultu MU a současně Mezinárodní vztahy a Evropská studia. Zajímá se o mezinárodní politiku, lidská práva, problematiku přeshraniční trestné činnosti a kybernetických hrozeb. Absolvovala stáže na Velvyslanectví ČR v Římě a Stálé misi ČR při OSN v New Yorku. Po dokončení studií působila jako OSN Dobrovolnice při Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu v Sarajevu.

Bc. Alžběta Dvořáková

Alžběta vystudovala Bezpečnostní a strategická studia a Mezinárodní vztahy na Masarykově univerzitě v Brně. V minulosti absolvovala stáž na Stálé misi ČR při OSN v New Yorku, kde se věnovala mezinárodní bezpečnosti a odzbrojení. Je také úspěšnou absolventkou OBSE Scholarship for Peace and Security, který se zaměřoval na kontrolu zbrojení v kontextu konfliktů. Zajímá se o Pákistán a Afghánistán, odzbrojení a nešíření zbraní hromadného ničení.

Stážisté:

Le Minh Tam: Tami studuje čtvrtým rokem právo na Univerzitě Palackého. Absolvovala EVS rok v Německu v Tandem Regensburg. Během studia pracovala v advokátní a insolvenční kanceláři. Zajímá se o mezinárodní vztahy a lidská práva.

Mgr. Radek Tesař: Po nedávném dokončení práv na MU pracuje Radek jako asistent soudkyně prof. Ronovské na Ústavním soudu. Současně pokračuje v doktorském studiu na MU, kde se bude blíže věnovat civilnímu právu procesnímu, a to oddlužení. Zároveň jej ale baví i problematika lidských práv a mezinárodní právo soukromé.

Daniela Skácelíková: Daniela studuje politické a humanitní vědy na Sciences Po Paris, nyní tráví poslední rok bakalářského studia na Univerzitě v Oslu. Zajímá ji porušování lidských práv a jeho zdůvodňování a obhajování.

Da Bean Ye: Da Bean je studentkou 4. ročníku PF UK. Během svého studia absolvovala praxi na soudě a v současné době pracuje na pozici paralegal v advokátní kanceláři. Zajímá se o lidskoprávní problematiku a obchodní právo.

Karin Lišková: Karin studuje Mezinárodní vztahy a Bezpečnostní a strategická studia na Masarykově univerzitě v Brně a v současnosti pracuje na Krajském asistenčním centru pomoci Ukrajině. Zájem má především o český organizovaný zločin.

4) Česká republika a lidská práva

Vedoucí sekce:

Mgr. Lucie Nechvátalová, E.MA

Lucie vystudovala právo na Právnické fakultě MU a lidská práva a demokratizaci na EIUC v Benátkách a Université de Strasbourg. Stážovala v OSN, u ESLP a u veřejného ochránce práv. Působí na Nejvyšším správním soudě jako asistentka soudce. Věnuje se především evropskému systému ochrany lidských práv, konkrétně zákazu špatného zacházení, pozitivním povinnostem států a odškodňování.

Mgr. Jiří Novák

Jiří úspěšně dokončil magisterské studium na Právnické fakultě Masarykovy univerzity. Pracuje jako asistent dvou soudců Ústavního soudu. současně působí jako právní poradce v Bílém kruhu bezpečí. Věnuje se především prolínání trestního a ústavního práva v České republice se zaměřením na práva obětí trestné činnosti.

Stážisté:

Jakub Dubják: Jakub je studentem oboru Právo a právní věda společně s oborem Mezinárodněprávní obchodní studia na Masarykově univerzitě v Brně. Zájem má především o sféru veřejného práva. Rád se věnuje rekreačním sportům, vaření a je milovníkem čaje.

Barbora Headlandová: Barbora momentálně studuje Právnickou fakultu v Brně. Nejvíce jí to táhne do občanského práva, především rodinného, a do civilního práva procesního. Volný čas pak nejraději tráví v opěře nebo objevováním nových kaváren s přáteli.

Anna Pěničková: Anna je studentkou oboru Právo a právní věda na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. V oboru se zaměřuje hlavně na problematiku genderové rovnosti a diskriminace. Je milovnicí umění, takže ve volném čase ráda chodí do divadla či galerie. Zároveň se sama věnuje malbě.

Denis Pauk: Denis studuje obor Právo a právní věda na Masarykově univerzitě v Brně. Zajímá se především o teorii práva, právní filosofii a empirické zkoumání práva. Ve volném čase hraje na kytaru nebo žongluje.

Editace a sazba Bulletinu

Bc. Alžběta Dvořáková

Alžběta vystudovala Bezpečnostní a strategická studia a Mezinárodní vztahy na Masarykově univerzitě v Brně. V minulosti absolvovala stáž na Stálé misi ČR při OSN v New Yorku, kde se věnovala mezinárodní bezpečnosti a odzbrojení. Je také úspěšnou absolventkou OBSE Scholarship for Peace and Security, který se zaměřoval na kontrolu zbrojení v kontextu konfliktů. Zajímá se o Pákistán a Afghánistán, odzbrojení a nešíření zbraní hromadného ničení.

Jakub Dubják: Jakub je stážistou v české sekci. Kromě toho je i spolupracovníkem Centra pro lidská práva a demokracii a má na starosti sazbu Bulletinu lidských práv a Czech Human Rights Review.

www.centrumlidskaprava.cz